

Protector

PENSIOENFONDS MEDEWERKERS **EXXONMOBIL** NEDERLAND

PENSIOENREGLEMENT D

INHOUDSOPGAVE

Hoofdstuk 1. DEELNEMING AAN DE PENSIOENREGELING	4
Artikel 1 Deelnemers.....	4
Artikel 2 Start en einde deelneming.....	5
Artikel 3 Kosten en financiering van de pensioenregeling.....	5
Hoofdstuk 2. VASTSTELLING PENSIOENGRONDSLAGEN	7
Artikel 4 De basis voor de pensioenopbouw	7
Hoofdstuk 3. DE SOORTEN PENSIOEN BINNEN DE REGELING	9
Artikel 5 Pensioenen binnen de regeling	9
Artikel 6 Ouderdomspensioen	9
Artikel 7 Partnerpensioen	10
Artikel 8 Aanvullend partnerpensioen.....	12
Artikel 9 Wezenpensioen	14
Artikel 10 Arbeidsongeschiktheidspensioen	16
Hoofdstuk 4. GEBEURTENISSEN DIE INVLOED HEBBEN OP DE OPBOUW VAN HET PENSIOEN	19
Artikel 11 Inbreng van waarde bij start deelneming.....	19
Artikel 12 Beëindiging van de deelneming aan de pensioenregeling	19
Artikel 13 Pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid.....	20
Artikel 14 Scheiding.....	22
Artikel 15 Verlof en tijdelijk minder werken.....	24
Hoofdstuk 5. KEUZEMOGELIJKHEDEN BIJ PENSIONERING	26
Artikel 16 Keuzemogelijkheden bij pensionering.....	26
Artikel 17 Vervroegen van het volledige ouderdomspensioen	26
Artikel 18 Deeltijdpensioen	27
Artikel 19 Uitruielen van partnerpensioen in ouderdomspensioen	27
Artikel 20 Uitruil van ouderdomspensioen in partnerpensioen	28
Artikel 21 Hoog-laagregeling	28
Hoofdstuk 6. MET PENSIOEN	30
Artikel 22 Pensioenuitkering	30
Hoofdstuk 7. OVERGANGSBEPALINGEN	32
Artikel 23 Overgangsbepalingen.....	32
Hoofdstuk 8. ONVOORZIENE GEVALLEN EN OVERIG	33
Artikel 24 Recht op wijziging van de pensioenovereenkomst of verlaging van de premiebetaling door de werkgever	33
Artikel 25 Afkoop, vervreemding enz.	34
Artikel 26 Klachten en geschillen.....	34
Artikel 27 Bijzondere gevallen en hardheid	34
Artikel 28 Wijziging van het pensioenreglement.....	35
Artikel 29 Inwerkingtreding en wijziging van het reglement.....	35
Bijlage 1. BEGRIPSOMSCHRIJVINGEN	36
Bijlage 2. RUIL- EN AFKOOPVOETEN	40
1. Algemene bepalingen.....	40
2. Keuzemogelijkheden bij pensionering.....	40
3. Afkoopvoet kleine pensioenen	44

Bijlage 3. EENMALIGE UITKERINGEN	46
1. Eenmalige uitkering aan de partner	46
2. Eenmalige uitkering aan het kind	46
Bijlage 4. JAARLIJKS TE WIJZIGEN BEDRAGEN	47

Hoofdstuk 1. DEELNEMING AAN DE PENSIOENREGELING

Artikel 1 Deelnemers

1.1 Wie is deelnemer aan deze pensioenregeling?

Deelnemer aan deze pensioenregeling zijn alle werknemers van 18 jaar of ouder die op of na 1 januari 2015 een arbeidsovereenkomst met de werkgever hebben.

Als een onderneming toetreedt tot het Pensioenfonds vangt het deelnemerschap van de werknemers van die onderneming pas aan op het tijdstip waarop die onderneming als Toegetreden Onderneming is toegelaten. De Toegetreden Onderneming kan verzoeken dat het deelnemerschap van de werknemers op een eerder tijdstip aanvangt. Het Bestuur van het Pensioenfonds stelt hiervoor voorwaarden vast.

1.2 Wat is de verplichting van de (gewezen) deelnemer en de pensioengerechtigde?

De (gewezen) deelnemer en de pensioengerechtigde zijn verplicht om mee te werken aan het tijdig verstrekken van alle informatie die nodig is voor de uitvoering van dit reglement. De deelnemer verstrekt deze informatie aan de werkgever; de gewezen deelnemer en de pensioengerechtigde verstrekken deze informatie aan het Pensioenfonds.

1.3 Wat gebeurt er als de (gewezen) deelnemer of de pensioengerechtigde zijn verplichting niet nakomt?

Als de (gewezen) deelnemer of de pensioengerechtigde zijn verplichting niet nakomt, kan dit tot gevolg hebben dat het pensioen dat uit dit reglement voortvloeit niet of slechts gedeeltelijk is verzekerd. In dat geval heeft de (gewezen) deelnemer of pensioengerechtigde slechts recht op dit gedeeltelijk verzekerde pensioen of geen recht op een verzekerd pensioen.

1.4 Welke informatie ontvangt de (gewezen) deelnemer of pensioengerechtigde?

- a. De deelnemer ontvangt bij opname in de pensioenregeling een bevestiging van zijn deelneming, alsmede een startbrief met informatie over deze pensioenregeling.
- b. De (gewezen) deelnemer of pensioengerechtigde heeft de mogelijkheid om de statuten van het Pensioenfonds en het huidige pensioenreglement in te zien via internet of op te vragen bij het Pensioenfonds. Een voorheen geldend pensioenreglement kan door een belanghebbende worden opgevraagd bij het Pensioenfonds.
- c. De deelnemer wordt op de hoogte gesteld als het pensioenreglement is gewijzigd. Daarnaast zorgt het Bestuur ervoor dat alle belanghebbenden op een gemakkelijke wijze kennis kunnen nemen van de geldende statuten en reglementen.
- d. De deelnemer ontvangt jaarlijks een opgave van de verworven pensioenaanspraken, alsmede andere informatie die op grond van de Pensioenwet aan hem dient te worden verstrekt.
- e. Op verzoek van de (gewezen) deelnemer verstrekt het Pensioenfonds binnen drie maanden een opgave van de hoogte van de opgebouwde pensioenaanspraken. Het Bestuur kan hiervoor een vergoeding vragen.
- f. Het Pensioenfonds verstrekt de (gewezen) deelnemer, de pensioengerechtigde en andere belanghebbenden tijdig alle informatie die het Pensioenfonds op grond van wet- en regelgeving verplicht is te verstrekken.
- g. Voorafgaand aan pensionering wordt de (gewezen) deelnemer geïnformeerd over de keuzemogelijkheden ten aanzien van pensionering conform het bepaalde in artikel 16.2.

Artikel 2 Start en einde deelneming

2.1 Wanneer start de deelneming aan de pensioenregeling?

De deelneming aan de pensioenregeling begint zodra de werknemer aan de in artikel 1.1 gestelde voorwaarden voldoet, maar niet eerder dan de eerste dag volgend op de maand waarin de werknemer 18 jaar wordt.

2.2 Wanneer eindigt de deelneming aan de pensioenregeling?

De deelneming aan de pensioenregeling eindigt:

- op de dag van overlijden van de deelnemer;
- op de pensioendatum of de eerdere datum waarop het ouderdomspensioen volledig ingaat;
- op de dag waarop de arbeidsovereenkomst met de werkgever wordt beëindigd voordat de pensioendatum is bereikt, tenzij deze direct wordt gevolgd door een arbeidsovereenkomst bij een andere Toegetreden Onderneming;
- op de dag dat de werkgever met wie de deelnemer een arbeidsovereenkomst heeft ophoudt een Toegetreden Onderneming te zijn.

2.3 Wat is er geregeld voor werknemers die jonger zijn dan 18 jaar?

De werknemer die jonger is dan 18 jaar, maar wel voldoet aan de andere vereisten voor deelneming aan deze pensioenregeling, komt in aanmerking voor verzekering op risicobasis van het arbeidsongeschiktheidspensioen, het partnerpensioen, het aanvullende partnerpensioen en het wezenpensioen als omschreven in dit reglement. Deze pensioenen worden vastgesteld alsof de werknemer deelnemer zou zijn geweest.

De verzekering eindigt:

- zodra de werknemer deelnemer wordt aan de pensioenregeling volgens artikel 2.1;
- op het moment dat het dienstverband van de werknemer anders dan door overlijden wordt beëindigd voordat de deelneming aan de pensioenregeling is begonnen; in dat geval vervallen alle voor die werknemer gesloten verzekeringen zonder dat er recht ontstaat op een premievrije aanspraak;
- op de dag dat de werkgever met wie de werknemer een arbeidsovereenkomst heeft ophoudt een Toegetreden Onderneming te zijn.

Artikel 3 Kosten en financiering van de pensioenregeling

3.1 Wat is de bijdrage van de deelnemer?

De deelnemer is geen bijdrage verschuldigd in de kosten van deze pensioenregeling.

3.2 Hoe wordt de pensioenregeling gefinancierd?

De financiering voor deze pensioenregeling geschiedt door de Toegetreden Ondernemingen, die hiertoe een uitvoeringsovereenkomst met het Pensioenfonds hebben gesloten. In de uitvoeringsovereenkomst zijn de financiële rechten en plichten van de Toegetreden Ondernemingen ten opzichte van het Pensioenfonds opgenomen. De uitvoeringsovereenkomst kan slechts worden gewijzigd in overeenstemming tussen alle Toegetreden Ondernemingen en het Bestuur, en na advies van het Verantwoordingsorgaan.

De jaarlijkse kosten van deze pensioenregeling worden vastgesteld op basis van de in de uitvoeringsovereenkomst vermelde grondslagen en methoden. Onderdeel daarvan is dat met de Toegetreden Ondernemingen is overeengekomen dat zij een mogelijk tekort ten opzichte van een overeengekomen dekkingsgraad aan het eind van een kwartaal binnen drie maanden zullen bijstorten.

De overeengekomen dekkingsgraad bedraagt 125% van de technische voorzieningen, berekend als het maximum van de voorzieningen berekend op marktwaarde en de voorzieningen berekend op basis van een rekenrente van 4%. De tijdsevenredig op te bouwen aanspraken op pensioen zullen aan het eind van ieder kalenderjaar volledig worden gefinancierd. Bij beëindiging van het dienstverband van een deelnemer voordat de pensioendatum is bereikt, worden de tijdsevenredig opgebouwde aanspraken op pensioen binnen 13 weken door de werkgever gefinancierd.

Hoofdstuk 2. VASTSTELLING PENSIOENGRONDSLAGEN

Artikel 4 De basis voor de pensioenopbouw

4.1 Wat is het karakter van deze pensioenregeling?

Deze pensioenregeling (middelloonregeling) is een uitkeringsovereenkomst in de zin van de *Pensioenwet*.

4.2 Wat is de basis voor de pensioenopbouw?

De berekening van de hoogte van de pensioenen is gebaseerd op de pensioengrondslag. De pensioengrondslag is gelijk aan het pensioengevend salaris van de deelnemer, verminderd met de franchise. Voor de berekening van de pensioengrondslag wordt een voltijds pensioengevend salaris in aanmerking genomen van maximaal het bedrag dat is bedoeld in artikel 18ga van de Wet op de loonbelasting 1964 (zie bijlage 4).

4.3 Wat is het pensioengevend salaris?

Het pensioengevend salaris in enig kalenderjaar is gelijk aan de som van 12 x het maandelijkse bruto basissalaris (inclusief ploegentoeslag), verhoogd met de in het betreffende jaar te ontvangen dertiende en veertiende maand. Het pensioengevend salaris wordt vastgesteld uitgaande van een voltijds dienstverband.

4.4 Wat telt niet mee voor het pensioengevend salaris?

Toeslagen (anders dan de ploegentoeslag), gratificaties of voordelen van welke aard ook maken geen onderdeel uit van het pensioengevend salaris.

4.5 Wat is de franchise?

De overheid verstrekt een AOW-uitkering. Over een gedeelte van het salaris hoeft daarom geen pensioen te worden opgebouwd. Het deel van het salaris waarover geen pensioenopbouw plaatsvindt, wordt franchise genoemd.

4.6 Hoe hoog is de franchise?

De franchise wordt jaarlijks per 1 januari door het Bestuur vastgesteld en is opgenomen in Bijlage 4. Per 1 januari 2015 is de franchise € 12.642. Vanaf 2016 geschiedt de vaststelling van de franchise door de franchise van het voorgaande jaar aan te passen met hetzelfde percentage als waarmee de AOW-uitkering voor een alleenstaande exclusief de vakantie-uitkering en exclusief toeslagen per 1 januari wordt aangepast ten opzichte van deze uitkering per 1 januari van het jaar daarvoor. De franchise bedraagt nooit minder dan het op grond van de fiscale regelgeving verplicht te hanteren minimumbedrag. Dit minimumbedrag is gelijk aan 100/75^e van het bruto-ouderdomspensioen, inclusief vakantie-uitkering, ingevolge de AOW waarop een gehuwde zelfstandig recht heeft op 1 januari van het betreffende jaar.

4.7 Wanneer wordt de pensioengrondslag vastgesteld?

De pensioengrondslag wordt vastgesteld bij opname in de pensioenregeling en vervolgens bij elke salarisaanpassing. De herziene pensioengrondslag geldt met ingang van de maand waarin deze salarisaanpassing is ingegaan.

4.8 Hoe wordt de pensioengrondslag vastgesteld bij een deeltijd dienstverband?

Voor de vaststelling van de pensioengrondslag van de deelnemer met een deeltijd dienstverband wordt het pensioengevend salaris herleid naar een pensioengevend salaris op basis van een voltijd dienstverband. In artikel 4.10 wordt beschreven hoe de deelnemingsjaren berekend worden.

4.9 Hoe wordt een deelnemingsjaar vastgesteld?

Een deelnemingsjaar wordt vastgesteld in maanden en dagen nauwkeurig. Als de deelneming aanvangt of eindigt in de loop van een maand, telt deze maand pro rata mee bij de bepaling van het deelnemingsjaar waarbij een maand 30 dagen telt.

4.10 Hoe worden een deelnemingsjaar berekend bij een deeltijd dienstverband?

Als een deelnemer zijn dienstverband in deeltijd vervult, wordt zijn deelnemingsjaar vermenigvuldigd met de in dat jaar geldende deeltijdfactor. De deeltijdfactor wordt vastgesteld door het in de arbeidsovereenkomst overeen gekomen aantal arbeidsuren te delen door het aantal uren dat bij de werkgever geldt voor werknemers met een voltijd dienstverband.

4.11 In hoeverre blijven de aanspraken op pensioen waardevast voor deelnemers?

Op de aanspraken op ouderdomspensioen, partnerpensioen en wezenpensioen van deelnemers wordt jaarlijks in januari een toeslag verleend die gelijk is aan de stijging van het Consumentenprijsindexcijfer 'Alle huishoudens' van september van het jaar voorafgaand aan het jaar waarin de toeslagverlening plaatsvindt ten opzichte van september van het daaraan voorafgaande jaar. Hierbij wordt uitgegaan van het Consumentenprijsindexcijfer alle huishoudens, zoals vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek. Voor deze toeslagverlening is geen reserve gevormd. De toeslagverlening wordt uit een aanvullende premie van de Toegetreden Ondernemingen gefinancierd. Het Bestuur geeft opdracht tot toeslagverlening nadat de aanvullende premie ontvangen is.

Hoofdstuk 3. DE SOORTEN PENSIOEN BINNEN DE REGELING

Artikel 5 Pensioenen binnen de regeling

5.1 In welke pensioenen voorziet de pensioenregeling?

De pensioenregeling voorziet, met inachtneming van de bepalingen in dit reglement, in aanspraken op:

- ouderdomspensioen (artikel 6);
- partnerpensioen (artikel 7);
- aanvullend partnerpensioen (artikel 8);
- wezenpensioen (artikel 9);
- arbeidsongeschiktheidspensioen (artikel 10).

Artikel 6 Ouderdomspensioen

6.1 Wat is het ouderdomspensioen?

Het ouderdomspensioen is de levenslange uitkering die de (gewezen) deelnemer ontvangt vanaf de pensioendatum.

6.2 Hoe wordt het ouderdomspensioen opgebouwd?

De deelnemer bouwt vanaf 1 januari 2015 of de latere datum van aanvang van de deelneming over ieder deelnemingsjaar een gedeelte van het ouderdomspensioen op. Het jaarlijks op te bouwen ouderdomspensioen bedraagt 1,875% van de jaarlijks vast te stellen pensioengrondslag. Het ouderdomspensioen is daarmee een afspiegeling van het gewogen gemiddelde tijdens de deelneming geldende pensioengrondslag vanaf 2015 (middelloonregeling).

6.3 Hoe hoog is het ouderdomspensioen

De hoogte van het ouderdomspensioen wordt bepaald door optelling van het gedurende de periode van deelneming jaarlijks op basis van artikel 6.2 opgebouwde ouderdomspensioen, vermeerderd met de toeslagen die zijn verleend op grond van artikel 4.11 (toeslagverlening aanspraken deelnemers) en 22.3 (toeslagverlening gewezen deelnemers).

6.4 Hoe hoog is het ouderdomspensioen voor deelnemers die op 31 december 2014 deelnemer waren aan het tot die datum geldende Pensioenreglement C?

Het ouderdomspensioen voor deelnemers aan deze pensioenregeling die op 31 december 2014 deelnemer waren aan het tot die datum geldende Pensioenreglement C bestaat uit het gedurende de periode van deelneming op basis van artikel 6.2 en 6.3 opgebouwde ouderdomspensioen, vermeerderd met het ouderdomspensioen dat is vastgesteld op grond van artikel 23.2 en alle daarop verleende toeslagen met als eerste toeslag per 1 januari 2015 (artikel 4.11 toeslagverlening aanspraken deelnemer).

6.5 Wanneer begint en wanneer eindigt het ouderdomspensioen?

Het ouderdomspensioen gaat in beginsel in op de pensioendatum. Dit is de eerste dag van de maand volgend op de maand waarin de (gewezen) deelnemer de 67-jarige leeftijd bereikt. Het

ouderdomspensioen kan eerder ingaan als gevolg van de volgens artikel 17 of 18 gemaakte keuze en wordt in dat geval verlaagd conform die artikelen.

Het ouderdomspensioen wordt uitgekeerd tot en met de laatste dag van de maand waarin de gepensioneerde overlijdt.

Artikel 7 Partnerpensioen

7.1 Wat is het partnerpensioen?

Het partnerpensioen is een uitkering aan de partner van de (gewezen) deelnemer of de gepensioneerde, die wordt uitgekeerd na het overlijden van de (gewezen) deelnemer of de gepensioneerde.

Voor de toepassing van dit artikel wordt onder deelnemer mede verstaan de gewezen deelnemer die recht heeft op pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid zoals bedoeld in artikel 13.3.

7.2 Wie heeft recht op partnerpensioen?

Recht op partnerpensioen heeft één persoon met wie de (gewezen) deelnemer of de gepensioneerde:

- gehuwd is of een geregistreerd partnerschap is aangegaan; of
- samenwoont, mits:
  - de (gewezen) deelnemer of de gepensioneerde en de partner beiden ongehuwd zijn en geen geregistreerd partnerschap zijn aangegaan met een derde;
  - de partner geen bloed- of aanverwant in de rechte lijn is van de (gewezen) deelnemer of de gepensioneerde;
  - de (gewezen) deelnemer of de gepensioneerde en de partner aantoonbaar een gezamenlijke huishouding voeren en ten overstaan van een notaris een samenlevingsovereenkomst, inhoudende (enige) vermogensrechtelijke aangelegenheden, hebben getekend;
  - de partner bij het Pensioenfonds is aangemeld als partner.

Van een gezamenlijke huishouding is alleen sprake als uit een uittreksel van het bevolkingsregister blijkt dat de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde en de partner op de dag van overlijden van de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde op hetzelfde adres woonachtig waren, tenzij het Bestuur anders beslist.

Nadat de deelnemer de partner, met wie hij samenwoont, bij het Pensioenfonds heeft aangemeld en als aan de hierboven beschreven voorwaarden is voldaan, verstrekt het Pensioenfonds de deelnemer een bevestiging van de aanmelding van de partner.

7.3 Wanneer is er geen recht op partnerpensioen?

Er is geen recht op partnerpensioen als het huwelijk is gesloten, het geregistreerd partnerschap is aangegaan of de samenwoning zoals bedoeld in artikel 7.2 is begonnen op of na de pensioendatum of de eerdere datum waarop het ouderdomspensioen volledig is ingegaan.

7.4 Korting partnerpensioen

Het partnerpensioen wordt gekort als de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde overlijdt, anders dan door een ongeval, binnen één jaar nadat het huwelijk is gesloten, het geregistreerd partnerschap is aangegaan of de samenwoning zoals bedoeld in artikel 7.2 is begonnen. Het partnerpensioen wordt dan verminderd met 50%.

Deze korting wordt niet toegepast als de partner ten genoegen van het Bestuur kan aantonen dat het overlijden van de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde niet voorzienbaar was op het moment dat

het huwelijk werd gesloten, het geregistreerd partnerschap werd aangegaan of de samenwoning zoals bedoeld in artikel 7.2 was begonnen.

7.5 Wanneer begint en wanneer eindigt het partnerpensioen?

Het partnerpensioen gaat in op de eerste dag van de maand volgend op de maand waarin de (gewezen) deelnemer of de gepensioneerde overlijdt. Het wordt uitgekeerd tot en met de laatste dag van de maand waarin de gerechtigde tot partnerpensioen overlijdt.

7.6 Hoe wordt het partnerpensioen opgebouwd?

De deelnemer bouwt vanaf 1 januari 2015 of de latere datum van aanvang van de deelneming over ieder deelnemingsjaar een gedeelte van het partnerpensioen op. Het op jaarbasis op te bouwen partnerpensioen bedraagt 1,313% (zijnde 70% van het opbouwpercentage ouderdomspensioen) van de geldende pensioengrondslag.

7.7 Hoe hoog is het partnerpensioen:

7.7a Bij overlijden van de deelnemer?

Bij overlijden van de deelnemer vóór de pensioendatum is het partnerpensioen gelijk aan de optelsom van:

- het partnerpensioen dat is opgebouwd vanaf 1 januari 2015 of de latere datum van aanvang van de deelneming tot de overlijdensdatum;
- het partnerpensioen dat de deelnemer zou hebben kunnen opbouwen vanaf de overlijdensdatum, indien hij tot aan de pensioendatum deelnemer zou zijn gebleven. Daarbij wordt uitgegaan van de laatstelijk voor het overlijden vastgestelde pensioengrondslag en het op het moment van overlijden geldende deeltijdpercentage;
- het eventuele partnerpensioen dat is vastgesteld op grond van artikel 23.2 (overgangsbepaling Pensioenreglement C);

Met inbegrip van alle hierop verleende toeslagen (artikel 4.11 toeslagverlening aanspraken deelnemers).

7.7b Bij overlijden van de gewezen deelnemer?

Bij overlijden van de gewezen deelnemer vóór de pensioendatum is het partnerpensioen gelijk aan het partnerpensioen dat is vastgesteld per de datum van beëindiging van de deelneming, vermeerderd met de daarop conform artikel 22.3 verleende toeslagen. Het partnerpensioen dat op de datum van beëindiging van de deelneming wordt vastgesteld, bestaat uit de optelsom van:

- het partnerpensioen dat is opgebouwd vanaf 1 januari 2015 of de latere datum van aanvang van de deelneming tot de datum waarop de deelneming is beëindigd;
- het eventuele partnerpensioen dat is vastgesteld op grond van artikel 23.2 (overgangsbepaling Pensioenreglement C);

Met inbegrip van alle hierop verleende toeslagen (artikel 4.11 (toeslagverlening aanspraken deelnemers) en 22.3 (toeslagverlening gewezen deelnemers)).

7.7c Bij overlijden van de gepensioneerde?

Bij overlijden van de gepensioneerde is het partnerpensioen gelijk aan het partnerpensioen dat is vastgesteld per de datum van beëindiging van de deelneming, vermeerderd met de daarop conform artikel 22.3 verleende toeslagen. Het partnerpensioen dat op de datum van beëindiging van de deelneming wordt vastgesteld, bestaat uit de optelsom van:

- het partnerpensioen dat is opgebouwd vanaf 1 januari 2015 of de latere datum van aanvang van de deelneming tot de datum waarop de deelneming is beëindigd;

- het eventuele partnerpensioen dat is vastgesteld op grond van artikel 23.2 (overgangsbepaling Pensioenreglement C);

Met inbegrip van alle hierop verleende toeslagen (artikel 4.11 (toeslagverlening aanspraken deelnemers) en 22.3 (toeslagverlening gewezen deelnemers)).

Het partnerpensioen vervalt in zijn geheel als gebruik wordt gemaakt van uitrui van partnerpensioen in ouderdomspensioen zoals bedoeld in artikel 19.

7.8 Eenmalige uitkering bij overlijden van gepensioneerde of gewezen deelnemer met recht op arbeidsongeschiktheidspensioen

Op de eerste dag van de maand volgend op het overlijden van de gepensioneerde of de gewezen deelnemer met recht op arbeidsongeschiktheidspensioen zoals bedoeld in artikel 10 ontvangt de partner een eenmalige uitkering. In Bijlage 3 (onderdeel 1) staat beschreven hoe deze uitkering berekend wordt.

De partner van de gepensioneerde ontvangt deze eenmalige uitkering alleen als de gepensioneerde geen gebruik heeft gemaakt van de mogelijkheid om partnerpensioen uit te ruilen in ouderdomspensioen zoals bedoeld in artikel 19.

7.9 Hoe hoog is het partnerpensioen bij overlijden van de deelnemer tijdens onbetaald verlof?

Het bepaalde in artikel 15.5 is van toepassing.

7.10 Op welk deel van het partnerpensioen heeft de partner recht?

Op de uitkering van het partnerpensioen aan de partner van de overleden (gewezen) deelnemer of de gepensioneerde wordt in mindering gebracht het bijzonder partnerpensioen waarop de gewezen partner(s) volgens artikel 14 van dit reglement recht heeft (hebben). Deze vermindering vindt niet plaats als de gewezen partner(s) op het moment van ingang van het partnerpensioen zelf inmiddels is (zijn) overleden, tenzij conversie heeft plaatsgevonden (artikel 14.6).

7.11 Kan het partnerpensioen bij ingang worden afgekocht?

Als het jaarlijkse partnerpensioen op de ingangsdatum lager is dan het wettelijk afkoopbedrag, heeft het Pensioenfonds het recht dit partnerpensioen af te kopen. Het wettelijk afkoopbedrag is opgenomen in Bijlage 4.

Bij afkoop van pensioen wordt het recht op pensioen omgezet in een geldsom (de afkoopsom). Met de uitbetaling van die geldsom koopt het Pensioenfonds de verplichting tot het doen van pensioenuitkeringen af. De afkoopsom wordt uitbetaald onder inhouding van verschuldigde belastingen en wettelijke heffingen.

Voor de bepaling van de hoogte van de afkoopsom wordt door het Bestuur een afkoopvoet vastgesteld. In Bijlage 2 van dit pensioenreglement is in onderdeel 1 de geldigheidsduur en in onderdeel 3 de afkoopvoet te vinden.

Artikel 8 Aanvullend partnerpensioen

8.1 Wat is het aanvullend partnerpensioen?

Het aanvullend partnerpensioen is een tijdelijke uitkering aan de partner van de deelnemer of de gepensioneerde die direct aansluitend aan het deelnemerschap gepensioneerde wordt. Het pensioen wordt uitgekeerd na het overlijden van de deelnemer of de betreffende gepensioneerde.

Voor de toepassing van dit artikel wordt onder deelnemer mede verstaan de gewezen deelnemer die recht heeft op pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid zoals bedoeld in artikel 13.3.

8.2 Wie heeft recht op aanvullend partnerpensioen?

Recht op aanvullend partnerpensioen heeft één persoon met wie de deelnemer of de gepensioneerde

- gehuwd is of een geregistreerd partnerschap is aangegaan; of
- samenwoont, mits:
  - de (gewezen) deelnemer of de gepensioneerde en de partner beiden ongehuwd zijn en geen geregistreerd partnerschap zijn aangegaan met een derde;
  - de partner geen bloed- of aanverwant in de rechte lijn is van de (gewezen) deelnemer of de gepensioneerde;
  - de (gewezen) deelnemer of de gepensioneerde en de partner aantoonbaar een gezamenlijke huishouding voeren en ten overstaan van een notaris een samenlevingsovereenkomst, inhoudende (enige) vermogensrechtelijke aangelegenheden, hebben getekend;
  - de partner bij het Pensioenfonds is aangemeld als partner.

Van een gezamenlijke huishouding is alleen sprake als uit een uittreksel van het bevolkingsregister blijkt dat de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde en de partner op de dag van overlijden van de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde op hetzelfde adres woonachtig waren, tenzij het Bestuur anders beslist.

8.3 Wanneer is er geen recht op aanvullend partnerpensioen?

De partner van de gewezen deelnemer heeft geen recht op een aanvullend partnerpensioen.

De partner van de gepensioneerde die meteen voorafgaand aan de pensioendatum of de eerdere datum waarop het ouderdompensioen ingaat gewezen deelnemer was, heeft geen recht op aanvullend partnerpensioen.

Als de gepensioneerde op de ingangsdatum van het ouderdompensioen geen partner heeft in de zin van dit pensioenreglement, heeft een eventuele latere partner geen recht op aanvullend partnerpensioen.

Indien de gepensioneerde gebruik heeft gemaakt van de mogelijkheid om het partnerpensioen uit te ruilen voor een hoger ouderdompensioen zoals bedoeld in artikel 19, vervalt het recht op aanvullend partnerpensioen.

8.4 Wanneer begint en wanneer eindigt het aanvullend partnerpensioen?

Het aanvullend partnerpensioen gaat in op de eerste dag van de maand volgend op de maand waarin de deelnemer of gepensioneerde overlijdt, mits de partner nog niet de AOW-gerechtigde leeftijd heeft bereikt.

Het aanvullend partnerpensioen wordt uitgekeerd tot de eerste dag van de maand volgend op de maand waarin de partner de AOW-gerechtigde leeftijd bereikt, of tot en met de maand van diens eerdere overlijden.

8.5 Hoe hoog is het aanvullend partnerpensioen:

8.5a Bij overlijden van de deelnemer?

De jaarlijkse uitkering van het aanvullend partnerpensioen is gelijk aan de helft van de (bruto) Anw-uitkering zoals vastgesteld op 1 januari van het jaar waarin het aanvullend partnerpensioen ingaat. De hoogte van dit aanvullend partnerpensioen staat vermeld in Bijlage 4.

8.5b Bij overlijden van de gewezen deelnemer?

De partner van de gewezen deelnemer heeft bij overlijden van deze gewezen deelnemer geen recht op een aanvullend partnerpensioen.

8.5c Bij overlijden van de gepensioneerde?

De hoogte van de jaarlijkse uitkering van aanvullend partnerpensioen bij overlijden van de gepensioneerde wordt vermeld in Bijlage 4. Dit bedrag wordt jaarlijks per 1 januari opnieuw vastgesteld door het Bestuur, in beginsel met de procentuele ontwikkeling in dezelfde periode van het jaarlijks pensioen krachtens de AOW voor een alleenstaande, exclusief de vakantie-uitkering.

Het aanvullend partnerpensioen zal nooit hoger worden vastgesteld dan op het fiscale maximumbedrag voor een pensioenregeling in de zin van de *Wet op de loonbelasting 1964*.

Artikel 9 Wezenpensioen

9.1 Wat is het wezenpensioen?

Het wezenpensioen is een uitkering voor kinderen van de (gewezen) deelnemer of de gepensioneerde, die wordt uitgekeerd na het overlijden van de (gewezen) deelnemer of de gepensioneerde.

Voor de toepassing van dit artikel wordt onder deelnemer mede verstaan de gewezen deelnemer die recht heeft op pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid zoals bedoeld in artikel 13.3.

9.2 Wie heeft recht op wezenpensioen?

Recht op wezenpensioen hebben kinderen die in familierechtelijke betrekking staan tot de (gewezen) deelnemer of de gepensioneerde. Dit geldt ook voor stief- en pleegkinderen die door de (gewezen) deelnemer of de gepensioneerde tot diens overlijden als eigen kinderen worden verzorgd en opgevoed. Ook een kind dat wordt geboren binnen 307 dagen na het overlijden van de (gewezen) deelnemer of de gepensioneerde heeft recht op wezenpensioen.

9.3 Wanneer is er geen recht op wezenpensioen?

Er is geen recht op wezenpensioen voor kinderen die op of na de pensioendatum of de eerdere datum waarop het ouderdompensioen volledig is ingegaan de status van kind verkrijgen zoals beschreven in artikel 9.2 indien het huwelijk, het geregistreerd partnerschap of de samenwoning zoals bedoeld in artikel 7.2 is aangevangen op of na de pensioendatum of de eerdere datum waarop het ouderdompensioen volledig is ingegaan.

9.4 Wanneer begint en wanneer eindigt het wezenpensioen?

Het wezenpensioen gaat in op de eerste dag van de maand volgend op de maand waarin de (gewezen) deelnemer of de gepensioneerde overlijdt. Het wezenpensioen gaat niet eerder in dan op de eerste dag van de maand waarin het kind wordt geboren.

Het wezenpensioen wordt uitgekeerd tot en met de laatste dag van de maand waarin het kind de 21-jarige leeftijd bereikt. Het wezenpensioen wordt na de 21-jarige leeftijd uitgekeerd indien en zolang aan of voor het kind een uitkering wordt verstrekt krachtens de *Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten of de Wet tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten, dan wel het kind studerend is in de zin van de Wet studiefinanciering 2000*. Het wezenpensioen wordt uiterlijk uitgekeerd tot en met de laatste dag van de maand waarin het kind de leeftijd van 27 jaar bereikt en eindigt in ieder geval aan het einde van de maand waarin het kind overlijdt.

9.5 Hoe wordt het wezenpensioen opgebouwd?

De deelnemer bouwt vanaf 1 januari 2015 of de latere datum van aanvang van de deelneming over ieder deelnemingsjaar een gedeelte van het wezenpensioen op. Het op jaarbasis op te bouwen wezenpensioen bedraagt 0,263% (zijnde 14% van het opbouwpercentage ouderdompensioen) van de geldende pensioengrondslag.

9.6 Hoe hoog is het wezenpensioen:

9.6a Bij overlijden van de deelnemer?

Bij overlijden van de deelnemer vóór de pensioendatum is het wezenpensioen gelijk aan het wezenpensioen dat de deelnemer zou hebben kunnen opbouwen vanaf de datum van aanvang van deelneming, indien hij tot aan de pensioendatum deelnemer zou zijn gebleven. Daarbij wordt uitgegaan van de laatstelijk voor het overlijden vastgestelde pensioengrondslag en het op het moment van overlijden geldende deeltijdpercentage met inbegrip van alle hierop verleende toeslagen.

Het wezenpensioen zal nooit hoger worden vastgesteld dan op het fiscale maximumbedrag voor een pensioenregeling in de zin van de *Wet op de loonbelasting 1964*.

9.6b Bij overlijden van de gewezen deelnemer?

Bij overlijden van de gewezen deelnemer vóór de pensioendatum is het wezenpensioen gelijk aan het wezenpensioen dat is vastgesteld per de datum van beëindiging van de deelneming, vermeerderd met de daarop conform artikel 22.3 verleende toeslagen.

Het wezenpensioen zal nooit hoger worden vastgesteld dan op het fiscale maximumbedrag voor een pensioenregeling in de zin van de *Wet op de loonbelasting 1964*.

9.6c Bij overlijden van de gepensioneerde?

Bij overlijden van de gepensioneerde is het wezenpensioen gelijk aan het wezenpensioen dat is vastgesteld per de datum van beëindiging van de deelneming, vermeerderd met de daarop conform artikel 22.3 verleende toeslagen.

Het wezenpensioen zal nooit hoger worden vastgesteld dan op het fiscale maximumbedrag voor een pensioenregeling in de zin van de *Wet op de loonbelasting 1964*.

9.7 Is er een maximering van het in totaal uit te keren wezenpensioen?

Het aan alle kinderen gezamenlijk uit te keren wezenpensioen bedraagt, onverminderd het bepaalde in artikel 9.8, nooit meer dan 3,5 maal het volgens artikel 9.6 voor één kind vastgestelde bedrag.

Indien en zolang het aantal wezen meer bedraagt dan drie heeft elke wees recht op een evenredig deel van het volgens dit lid vastgestelde bedrag.

9.8 Hoe hoog is het wezenpensioen als beide ouders zijn overleden?

Het wezenpensioen waarop recht bestaat op grond van artikel 9.6a tot en met 9.6c wordt verdubbeld vanaf de eerste dag van de maand volgend op de maand waarin het kind ouderloos wordt.

9.9 Eenmalige uitkering bij overlijden gepensioneerde of gewezen deelnemer met recht op arbeidsongeschiktheidspensioen

Op de eerste dag van de maand volgend op het overlijden van de gepensioneerde of de gewezen deelnemer met recht op arbeidsongeschiktheidspensioen zoals bedoeld in artikel 10 ontvangt het kind een eenmalige uitkering. In Bijlage 3 (onderdeel 2) staat beschreven hoe deze uitkering berekend wordt. Hiervoor geldt dat voor de vaststelling van deze eenmalige uitkering geen rekening gehouden wordt met een eventuele uitruil van partnerpensioen in ouderdompensioen zoals bedoeld in artikel 19.

9.10 Eenmalige uitkering bij overlijden pensioengerechtigde partner

Op de eerste dag van de maand volgend op het overlijden van de pensioengerechtigde partner ontvangt het kind een eenmalige uitkering. In Bijlage 3 (onderdeel 2) staat beschreven hoe deze uitkering berekend wordt.

9.11 Kan het wezenpensioen bij ingang worden afgekocht?

Als het jaarlijkse wezenpensioen op de ingangsdatum lager is dan het wettelijk afkoopbedrag, heeft het Pensioenfonds het recht dit wezenpensioen af te kopen. Het fonds zal slechts gebruik maken van dit recht als tegelijk ook het Partnerpensioen kan worden afgekocht. Het wettelijk afkoopbedrag is opgenomen in Bijlage 4.

Bij afkoop van pensioen wordt het recht op pensioen omgezet in een geldsom (de afkoopsom). Met de uitbetaling van die geldsom koopt het Pensioenfonds de verplichting tot het doen van pensioenuitkeringen af. De afkoopsom wordt uitbetaald onder inhouding van verschuldigde belastingen en wettelijke heffingen.

Voor de bepaling van de hoogte van de afkoopsom wordt door het Bestuur een afkoopvoet vastgesteld. In Bijlage 2 van dit pensioenreglement is in onderdeel 1 de geldigheidsduur en in onderdeel 3 de afkoopvoet te vinden.

Artikel 10 Arbeidsongeschiktheidspensioen

10.1 Wat is het arbeidsongeschiktheidspensioen?

Het arbeidsongeschiktheidspensioen is een uitkering die bedoeld is om, na beëindiging van de arbeidsovereenkomst, inkomensachteruitgang door arbeidsongeschiktheid te beperken voor de deelnemer waarmee de arbeidsovereenkomst met de werkgever wordt beëindigd vanwege volledige arbeidsongeschiktheid.

10.2 Wanneer gaat het arbeidsongeschiktheidspensioen in?

Het arbeidsongeschiktheidspensioen gaat in op het tijdstip waarop de deelnemer in aanmerking komt voor een uitkering op grond van de IVA of WAO, maar niet eerder dan de datum waarop de arbeidsovereenkomst met de werkgever is beëindigd.

10.3 Wanneer heeft de deelnemer recht op arbeidsongeschiktheidspensioen?

Het arbeidsongeschiktheidspensioen wordt uitgekeerd aan de gewezen deelnemer die tijdens de deelneming aan de pensioenregeling volledig arbeidsongeschikt is geworden en een uitkering op grond van de IVA of de WAO ontvangt.

Als voorwaarde voor de arbeidsongeschiktheidsuitkering geldt dat de gewezen deelnemer aan het Pensioenfonds een volmacht geeft tot inning van diens uitkering op grond van de WAO of de WIA. Het arbeidsongeschiktheidspensioen wordt gekort met de eventuele uitkering van arbeidsongeschiktheidspensioen die de gewezen deelnemer ontvangt uit hoofde van eerdere arbeidsongeschiktheid bij een andere pensioenuitvoerder.

Een (gewezen) deelnemer die bij aanvang van een uitkering krachtens de WIA in aanmerking komt voor een WGA-uitkering komt niet in aanmerking voor arbeidsongeschiktheidspensioen van het Pensioenfonds.

10.4 Tot wanneer wordt het arbeidsongeschiktheidspensioen uitgekeerd?

Het arbeidsongeschiktheidspensioen wordt uitgekeerd tot het eerste van de hierna volgende tijdstippen:

- de eerste dag van de maand volgend op de dag waarop de deelnemer de AOW-gerechtigde leeftijd bereikt, maar uiterlijk op de pensioendatum;
- de eerste dag van de maand volgend op die waarin de WIA- of WAO-uitkering eindigt;
- de eerste dag van de maand volgend waarop die waarin de arbeidsongeschiktheid daalt beneden de 35%;
- de eerste dag van de maand volgend op die waarin de gewezen deelnemer overlijdt.

10.5 Hoe hoog is het arbeidsongeschiktheidspensioen?

Het jaarlijks arbeidsongeschiktheidspensioen bedraagt bij volledige arbeidsongeschiktheid 80% van het voor de deelnemer geldende pensioengevend salaris (waarbij maximum zoals bedoeld in artikel 18ga van de Wet op de loonbelasting 1964 niet in aanmerking wordt genomen (zie bijlage 4), vermenigvuldigd met de deeltijdfactor. Er is sprake van volledige arbeidsongeschiktheid wanneer de mate van arbeidsongeschiktheid volgens de WAO of de IVA 80% of meer bedraagt.

10.6 Wat gebeurt er als de mate van arbeidsongeschiktheid wijzigt?

Als de mate van arbeidsongeschiktheid wijzigt nadat het arbeidsongeschiktheidspensioen reeds is ingegaan, wordt het arbeidsongeschiktheidspensioen van het Pensioenfonds aangepast volgens onderstaande tabel:

<u>Mate van arbeidsongeschiktheid in procenten</u>	<u>Uitkeringspercentage</u>
Minder dan 35	0
35 tot 45	40
45 tot 55	50
55 tot 65	60
65 tot 80	72,5
80 tot en met 100	100

Zodra de mate van arbeidsongeschiktheid daalt beneden de 35% wordt de arbeidsongeschiktheidsuitkering beëindigd.

10.7 In hoeverre is het arbeidsongeschiktheidspensioen waardevast?

Het arbeidsongeschiktheidspensioen wordt jaarlijks verhoogd conform 22.3.

Hoofdstuk 4. GEBEURTENISSEN DIE INVLOED HEBBEN OP DE OPBOUW VAN HET PENSIOEN

Artikel 11 Inbreng van waarde bij start deelneming

11.1 Wat is inkomende waardeoverdracht?

Inkomende waardeoverdracht houdt in dat de deelnemer de waarde van zijn bij zijn vorige pensioenuitvoerder opgebouwde pensioenaanspraken overdraagt aan het Pensioenfonds ter verwerving van aanspraken op pensioen in deze pensioenregeling.

11.2 Hoe vindt inkomende waardeoverdracht plaats?

De deelnemer die de waarde van zijn bij zijn vorige pensioenuitvoerder opgebouwde pensioenaanspraken wil overdragen, dient daartoe een verzoek in bij het Pensioenfonds. Het pensioenfonds volgt de wettelijk daarvoor vastgelegde termijnen. De inkomende waardeoverdracht vindt vervolgens plaats volgens de wettelijk vastgestelde rekenregels en procedures.

De waarde van de aanspraken op pensioen die door middel van inkomende waardeoverdracht in deze pensioenregeling wordt ingebracht, wordt gebruikt voor de inkoop van extra aanspraken op ouderdoms-, partner- en wezenpensioen volgens de bepalingen in dit pensioenreglement.

Artikel 12 Beëindiging van de deelneming aan de pensioenregeling

12.1 Wat gebeurt er bij beëindiging van de deelneming aan de pensioenregeling?

Bij beëindiging van de deelneming aan de pensioenregeling, anders dan wegens overlijden of pensionering, behoudt de deelnemer aanspraken op het tot op dat moment over de verstreken deelnemingsjaren opgebouwde ouderdoms-, partner-, en wezenpensioen. Deze aanspraken worden verhoogd zoals is aangegeven in artikel 22.3 van dit reglement. De risicoverzekeringen (aanvullend partnerpensioen, arbeidsongeschiktheidspensioen en pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid) komen te vervallen.

De gewezen deelnemer heeft recht om ouderdomspensioen uit te ruilen in partnerpensioen zoals omschreven in artikel 20.

Onder bepaalde voorwaarden kan de waarde van de door de gewezen deelnemer opgebouwde aanspraken:

- worden overgedragen (zie lid 2 van dit artikel);
- aan hem worden uitgekeerd na afkoop (zie lid 3 van dit artikel).

12.2 Uitgaande waardeoverdracht

12.2a Wat is uitgaande waardeoverdracht?

Uitgaande waardeoverdracht houdt in dat de gewezen deelnemer de waarde (geldsom) van zijn bij het Pensioenfonds opgebouwde pensioenaanspraken meeneemt naar zijn nieuwe pensioenuitvoerder. De nieuwe pensioenuitvoerder vertaalt de geldsom in extra pensioen volgens de regels die daarvoor gelden in de nieuwe regeling.

12.2b Wanneer vindt uitgaande waardeoverdracht plaats?

Uitgaande waardeoverdracht vindt plaats op verzoek van de gewezen deelnemer die deelnemer wordt in een nieuwe pensioenregeling. De gewezen deelnemer dient dit verzoek in bij de nieuwe pensioenuitvoerder. Bij de uitvoering van de uitgaande waardeoverdracht gelden de wettelijk vastgestelde rekenregels en procedures.

12.3 Afkoop

12.3a Wat is afkoop?

In dit reglement wordt onder afkoop van pensioen verstaan het omzetten van de aanspraak op pensioen in een geldsom (de afkoopsom). Met de uitbetaling van die geldsom koopt het Pensioenfonds de verplichting tot het doen van pensioenuitkeringen af.

12.3b Kunnen de pensioenaanspraken bij beëindiging van de deelneming worden afgekocht?

Als het ouderdomspensioen op het tijdstip van beëindiging van de deelneming lager is dan het wettelijk afkoopbedrag, heeft het Pensioenfonds het recht om op zijn vroegst twee jaar na beëindiging van de deelneming dit ouderdomspensioen en eventuele andere pensioenaanspraken van de gewezen deelnemer af te kopen. Dit recht heeft het Pensioenfonds niet als de gewezen deelnemer binnen twee jaar na beëindiging van de deelneming een procedure tot uitgaande waardeoverdracht is gestart. Het wettelijk afkoopbedrag is opgenomen in Bijlage 4.

Als de pensioendatum ligt vóór het verstrijken van de hiervoor bedoelde termijn van twee jaar, heeft het Pensioenfonds het recht om bij de ingang van het ouderdomspensioen het ouderdomspensioen en eventuele andere pensioenaanspraken ten behoeve van de gepensioneerde of zijn nabestaanden af te kopen, als de uitkering van het ouderdomspensioen op de ingangsdatum per jaar minder bedraagt dan het wettelijk afkoopbedrag. Als de pensioendatum is gelegen vóór het moment waarop de gewezen deelnemer de AOW-gerechtigde leeftijd bereikt, dan heeft de gewezen deelnemer het recht ervoor te kiezen dat het af te kopen ouderdomspensioen ingaat op de eerste dag van de maand volgend op de datum waarop hij de AOW-gerechtigde leeftijd bereikt. Het Pensioenfonds koopt dan af op het moment dat het op grond van de vorige zin uitgestelde ouderdomspensioen ingaat.

Als het Pensioenfonds gebruik wil maken van het recht op afkoop, informeert het de gewezen deelnemer daarover binnen zes maanden na afloop van de periode van twee jaar na beëindiging van de deelneming en betaalt het de afkoopsom binnen die termijn van zes maanden uit.

Voor de bepaling van de hoogte van de afkoopsom worden door het Bestuur afkoopvoeten vastgesteld. In Bijlage 2 van dit pensioenreglement is in onderdeel 1 de geldigheidsduur opgenomen en in onderdeel 3 zijn de afkoopvoeten te vinden.

De afkoopsom wordt, onder inhouding van verschuldigde belastingen en wettelijke heffingen, uitbetaald aan de gewezen deelnemer.

Artikel 13 Pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid

13.1 Wat gebeurt er bij arbeidsongeschiktheid?

Bij arbeidsongeschiktheid heeft de deelnemer recht op arbeidsongeschiktheidspensioen als bedoeld in artikel 10 en op voortzetting van zijn pensioenopbouw zoals beschreven in dit artikel. Hiervoor gelden de voorwaarden in de genoemde artikelen.

13.2 Wat gebeurt er met de pensioenopbouw bij het ontstaan van volledige arbeidsongeschiktheid?

Als de deelneming aan de regeling wordt beëindigd wegens volledige arbeidsongeschiktheid, dan eindigt daarmee de normale opbouw van ouderdomspensioen, partnerpensioen en wezenpensioen en de verzekering van het aanvullend partnerpensioen. Om pensioenverlies te voorkomen, wordt in plaats daarvan de opbouw en verzekering van deze pensioenen voortgezet onder de voorwaarden genoemd in dit artikel.

De opbouw en verzekeringen worden voortgezet op basis van de pensioengrondslag zoals deze gelden op de datum dat de deelneming wordt beëindigd. Deze voortzetting wordt hierna aangeduid als pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid.

De door een arbeidsongeschikte voortgezette pensioenopbouw volgt de wijzigingen in de pensioenopbouw van actieve deelnemers; de waarde in een bepaald jaar van de door een arbeidsongeschikte voortgezette pensioenopbouw kan nimmer hoger zijn dan de door actieve deelnemers op te bouwen pensioen.

13.3 Wie heeft recht op pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid?

Recht op pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid heeft de gewezen deelnemer die tijdens de deelneming aan de pensioenregeling volledig arbeidsongeschikt is geworden, een uitkering op grond van de WAO of de IVA ontvangt en wiens arbeidsovereenkomst met de werkgever wegens arbeidsongeschiktheid is geëindigd.

Een deelnemer die bij aanvang van een uitkering krachtens de WIA in aanmerking komt voor een WGA-uitkering komt niet in aanmerking voor pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid.

13.4 Wanneer gaat de pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid in?

Pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid gaat in per de eerste dag van de maand volgend op de maand waarin de arbeidsovereenkomst met de werkgever wegens arbeidsongeschiktheid is geëindigd.

13.5 Wat gebeurt er als de mate van arbeidsongeschiktheid wijzigt?

Als de gewezen deelnemer in aanmerking komt voor voortzetting van pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid op grond van artikel 13.4, en de mate van arbeidsongeschiktheid nadien wijzigt, zal de mate van pensioenopbouw worden aangepast volgens onderstaande tabel:

<u>Mate van arbeidsongeschiktheid in procenten</u>	<u>Voortzettingspercentage</u>
Minder dan 35	0
35 tot 45	40
45 tot 55	50
55 tot 65	60
65 tot 80	72,5
80 tot en met 100	100

Zodra de mate van arbeidsongeschiktheid daalt beneden de 35% wordt de pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid beëindigd.

13.6 Wanneer eindigt de pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid?

De pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid eindigt op het eerste van de hierna volgende tijdstippen:

- wanneer de gewezen deelnemer niet langer recht heeft op een *WIA*- of *WAO*-uitkering;
- wanneer de gewezen deelnemer de *AOW*-gerechtigde leeftijd bereikt, maar uiterlijk op de pensioendatum;
- zodra de mate van arbeidsongeschiktheid daalt beneden de 35%;
- op de dag van overlijden.

13.7 In hoeverre zijn de opgebouwde pensioenaanspraken en de nog op te bouwen pensioenen waardevast?

De pensioengrondslag waarop de pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid wordt gebaseerd, wordt jaarlijks per 1 januari verhoogd met een toeslag die gelijk is aan de stijging van het Consumentenprijsindexcijfer 'Alle huishoudens' van september van het jaar voorafgaand aan het jaar waarin de toeslagverlening plaatsvindt ten opzichte van september van het daaraan voorafgaande jaar. Hierbij wordt uitgegaan van het Consumentenprijsindexcijfer alle huishoudens, zoals vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek..

Op de opgebouwde aanspraken wordt jaarlijks een toeslag verleend die gelijk is aan de stijging van het Consumentenprijsindexcijfer 'Alle huishoudens' van september van het jaar voorafgaand aan het jaar waarin de toeslagverlening plaatsvindt ten opzichte van september van het daaraan voorafgaande jaar. Hierbij wordt uitgegaan van het Consumentenprijsindexcijfer alle huishoudens, zoals vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek. Voor deze toeslagverlening is geen reserve gevormd. De toeslagverlening wordt uit een aanvullende premie van de Toegetroden Ondernemingen gefinancierd

Artikel 14 Scheiding

14.1 Op welk partnerpensioen behoudt de partner aanspraak na scheiding?

Voor toepassing van dit lid en de leden 2 en 3 wordt onder scheiding verstaan: echtscheiding, ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed, beëindiging van een geregistreerd partnerschap anders dan door overlijden of vermissing en beëindiging van een partnerrelatie tussen twee ongehuwd samenwonenden. Omzetting van een geregistreerd partnerschap in een huwelijk of omzetting van een partnerrelatie tussen twee ongehuwd samenwonenden in een huwelijk of in een geregistreerd partnerschap is geen scheiding in de zin van dit lid.

Bij scheiding behoudt de gewezen partner van de (gewezen) deelnemer of van de gepensioneerde aanspraak op een premievrij partnerpensioen (het bijzonder partnerpensioen). De hoogte van dit premievrije partnerpensioen is gelijk aan het partnerpensioen waarop recht zou bestaan als de deelneming aan deze pensioenregeling op de datum van scheiding zou zijn geëindigd.

Ingeval de deelneming al is geëindigd, is het premievrije partnerpensioen gelijk aan het premievrije partnerpensioen waarop recht is ontstaan bij het beëindigen van de deelneming, vermeerderd met de eventueel daarop verleende toeslagen.

14.2 Wanneer begint en wanneer eindigt het bijzonder partnerpensioen?

Het bijzonder partnerpensioen gaat in op de eerste dag van de maand volgend op de maand waarin de (gewezen) deelnemer of de gepensioneerde overlijdt. Het wordt uitgekeerd tot en met de laatste dag van de maand waarin de pensioengerechtigde overlijdt.

14.3 Kan de aanspraak op partnerpensioen bij scheiding worden afgekocht?

Als de op grond van lid 1 van dit artikel aan de gewezen partner toekomende aanspraak op een premievrij partnerpensioen lager is dan het wettelijk afkoopbedrag, heeft het Pensioenfonds het recht deze aanspraak af te kopen. Het wettelijk afkoopbedrag is opgenomen in Bijlage 4.

Als het Pensioenfonds gebruik wil maken van dit recht op afkoop, informeert het de gewezen partner daarover binnen zes maanden na de melding van de scheiding en betaalt het de afkoopwaarde binnen die termijn van zes maanden uit. De afkoopsom wordt uitbetaald onder inhouding van verschuldigde belastingen en wettelijke heffingen.

Voor de bepaling van de hoogte van de afkoopsom wordt door het Bestuur een afkoopvoet vastgesteld. In Bijlage 2 van dit pensioenreglement is in onderdeel 1 de geldigheidsduur en in onderdeel 3 de afkoopvoet te vinden.

14.4 Op welk ouderdompensioen behoudt de partner aanspraak na scheiding?

Voor toepassing van dit lid en de leden 5 en 6 wordt onder scheiding verstaan echtscheiding, scheiding van tafel en bed en beëindiging van een geregistreerd partnerschap anders dan door overlijden, vermissing of een aansluitend huwelijk tussen dezelfde partners.

Bij scheiding krijgt de gewezen partner van de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde conform de *Wet verevening pensioenrechten bij scheiding* recht op uitbetaling van de helft van het ouderdompensioen dat tijdens het huwelijk of geregistreerd partnerschap is opgebouwd. Dit recht op uitbetaling ontstaat tegenover het Pensioenfonds, mits binnen twee jaar na de scheiding aan het Pensioenfonds van die scheiding melding is gedaan door middel van het daartoe bestemde formulier als bedoeld in de *Wet verevening pensioenrechten bij scheiding*. Het Pensioenfonds verstrekt de gewezen partner een bewijsstuk van het ouderdompensioen waarop de verevening wordt gebaseerd. De (gewezen) deelnemer of gepensioneerde ontvangt daarvan een afschrift.

Van het in de tweede zin van dit lid bepaalde kan worden afgeweken als de (gewezen) partners bij voorwaarden in verband met de partnerrelatie of in een schriftelijke overeenkomst met het oog op de scheiding anders overeenkomen.

Er is geen recht op uitbetaling van een deel van het ouderdompensioen als op het tijdstip van scheiding het deel van het ouderdompensioen, waarop recht op uitbetaling ontstaat kleiner is dan het wettelijk afkoopbedrag. Het wettelijk afkoopbedrag is opgenomen in Bijlage 4.

Er is geen recht op verevening bij de beëindiging van de partnerrelatie tussen twee ongehuwd samenwonenden.

14.5 Wanneer begint en wanneer eindigt het recht op uitbetaling van ouderdompensioen van de gewezen partner?

Het recht op uitbetaling gaat in op het moment dat de (gewezen) deelnemer de pensioendatum bereikt of de eerdere datum waarop het ouderdompensioen ingaat.

Indien de (gewezen) deelnemer het ouderdompensioen eerder dan de pensioendatum laat ingaan, zal het aan de gewezen partner toekomende recht op uitbetaling van een deel van het ouderdompensioen actuariael worden gekort.

Het recht op uitbetaling bestaat tot en met de laatste dag van de maand waarin de gepensioneerde overlijdt of indien eerder, de laatste dag van de maand waarin de gewezen partner overlijdt.

Na overlijden van de gewezen partner, wordt het verevend ouderdompensioen weer aan de gepensioneerde uitgekeerd, tenzij is gekozen voor conversie zoals omschreven in artikel 14.6.

14.6 Conversie

Op grond van de *Wet verevening pensioenrechten bij scheiding* kunnen de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde en de gewezen partner een afwijkende regeling overeenkomen, waarbij het aan de gewezen partner toekomende deel van het ouderdomspensioen en het aan hem/haar toekomende bijzondere partnerpensioen (volgend uit artikel 14.1) onherroepelijk worden omgezet in een eigen aanspraak op ouderdomspensioen ten behoeve van de gewezen partner (conversie). In dat geval gaat dat ouderdomspensioen in en eindigt het op de tijdstippen of bij overlijden van de gewezen partner conform dit reglement. Een dergelijke regeling is slechts geldig indien het Pensioenfonds zich schriftelijk bereid heeft verklaard het daaruit voortvloeiende risico te dekken. Het Pensioenfonds verstrekt de gewezen partner een bewijsstuk van de eigen aanspraak op ouderdomspensioen. De (gewezen) deelnemer of gepensioneerde ontvangt daarvan een afschrift en een opgave van het verminderde pensioen. Na overlijden van de gewezen partner kunnen er geen aanspraken herleven zoals bedoeld in artikel 7.10.

14.7 Welke datum geldt als datum van scheiding?

Als datum van echtscheiding, ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed, of beëindiging van het geregistreerd partnerschap anders dan door overlijden, vermissing of een aansluitend huwelijk tussen dezelfde partners, geldt de datum waarop de beschikking tot echtscheiding, ontbinding of beëindiging is ingeschreven in de registers van de burgerlijke stand.

Als datum van scheiding van tafel en bed geldt de datum waarop de beschikking is ingeschreven in het huwelijksgoederenregister.

Als beëindigingsdatum van de partnerrelatie tussen twee ongehuwd samenwonenden geldt de datum die is vermeld op door beide partijen ondertekende gelijklopende verklaringen waarmee het einde van de periode van samenwonen aan het Pensioenfonds is medegedeeld. De handtekeningen dienen door een notaris te worden gewaarmerkt.

Bij twijfel omtrent de datum van beëindiging van de gezamenlijke huishouding geeft het bevolkingsregister de doorslag. Bij ontbreken van een dergelijke verklaring beslist het Bestuur.

14.8 In hoeverre is de aanspraak op bijzonder partnerpensioen, het verevend ouderdomspensioen of de eigen aanspraak op ouderdomspensioen van de gewezen partner waardevast?

Artikel 22.3 is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 15 Verlof en tijdelijk minder werken

15.1 Verlof of tijdelijk minder werken en de verzekering ingeval van overlijden en arbeidsongeschiktheid

Als de deelnemer verlof opneemt zoals bedoeld in *artikel 10a van het Uitvoeringsbesluit loonbelasting 1965*, wordt de verzekering voor de gevolgen van overlijden tijdens deelnemerschap (partnerpensioen, aanvullend partnerpensioen en wezenpensioen) en arbeidsongeschiktheid voortgezet.

Als de deelnemer op grond van verlof zoals bedoeld in *artikel 10a van het Uitvoeringsbesluit loonbelasting 1965*, gedurende een vooraf schriftelijk overeengekomen periode, minder gaat werken dan het aantal uren dat bij de werkgever geldt voor werknemers met een voltijd dienstverband, wordt de verzekering voor de gevolgen van overlijden (partnerpensioen, aanvullend partnerpensioen en wezenpensioen) en arbeidsongeschiktheid voortgezet.

Voor de voortzetting van de verzekeringen wordt uitgegaan van de deeltijdfactor direct voorafgaand aan het verlof.

15.2 Pensioenopbouw bij verlof en aanwending levenslooptegoed

Als de deelnemer verlof zoals bedoeld in *artikel 10a van het Uitvoeringsbesluit loonbelasting 1965* opneemt en hiervoor gebruik maakt van een levensloopregeling van de werkgever, vindt er naar evenredigheid pensioenopbouw plaats. Voor de evenredige pensioenopbouw is bepalend de verhouding van het maandelijks levenslooploon tot het direct voorafgaand aan het verlof geldende pensioengevend salaris op maandbasis. Deze verhouding is maximaal gelijk aan de direct voorafgaand aan het verlof geldende deeltijdfactor.

15.3 Ouderschapsverlof zonder aanwending levenslooptegoed

Als de deelnemer ouderschapsverlof opneemt en geen tegoed uit de levensloopregeling aanwendt voor deze periode geldt het volgende:

- de pensioenopbouw wordt gedeeltelijk voortgezet zoals bedoeld in artikel 4.10;
- de verzekering voor de gevolgen van overlijden (partnerpensioen en wezenpensioen) en arbeidsongeschiktheid wordt voortgezet zoals omschreven in artikel 15.1.

15.4 Tijdelijk minder werken zonder aanwending levenslooptegoed

Als de deelnemer tijdens verlof zoals bedoeld in artikel 10a van het *Uitvoeringsbesluit loonbelasting 1965*, gedurende een vooraf schriftelijk overeengekomen periode, minder gaat werken dan de normale arbeidsduur behorende bij een voltijds dienstverband, en hiervoor geen levenslooptegoed aanwendt, geldt het volgende:

- de pensioenopbouw wordt gedeeltelijk voortgezet zoals bedoeld in artikel 4.10;
- de verzekering voor de gevolgen van overlijden (partnerpensioen en wezenpensioen) en arbeidsongeschiktheid wordt voortgezet zoals omschreven in artikel 15.1.

15.5 Hoe hoog is het partnerpensioen bij overlijden van de deelnemer tijdens onbetaald verlof?

De dekking van het partnerpensioen blijft tijdens de opname van onbetaald verlof (geen levensloop) voor een periode van maximaal 18 maanden ongewijzigd in stand. Bij het opnemen van verlof gefinancierd door middel van een levensloopsaldo blijft de dekking gedurende de gehele periode (max 36 maanden) ongewijzigd in stand.

De deelnemer heeft het recht het Pensioenfonds drie maanden voor het verstrijken van de periode van 18 maanden te verzoeken om de verzekering voor eigen rekening, dan wel met een bijdrage van het Pensioenfonds, voort te zetten. Het Bestuur zal, na overleg met de Toegetreden Onderneming, de deelnemer voor het verstrijken van de periode mededelen of, en zo ja onder welke voorwaarden, zij dit wil toestaan.

Hoofdstuk 5. KEUZEMOGELIJKHEDEN BIJ PENSIONERING

Artikel 16 Keuzemogelijkheden bij pensionering

16.1 Welke keuzemogelijkheden heeft de (gewezen) deelnemer bij pensionering?

Bij pensionering heeft de (gewezen) deelnemer de volgende keuzemogelijkheden:

- vervroegen van het volledige ouderdomspensioen (artikel 17);
- vervroegen van een gedeelte van het ouderdomspensioen (artikel 18);
- uitruilen van partnerpensioen in ouderdomspensioen (artikel 19);
- uitruilen van ouderdomspensioen in partnerpensioen (artikel 20);
- gebruikmaken van de hoog-laagregeling (artikel 21).

In Bijlage 2 van dit pensioenreglement is in onderdeel 1 de geldigheidsduur opgenomen en in onderdeel 2 zijn de ruilvoeten die bij deze keuzemogelijkheden behoren te vinden. De ruilvoeten kunnen door het Bestuur worden gewijzigd. De ruilvoeten zijn voor mannen en vrouwen gelijk en zijn vastgesteld op basis van collectieve actuariële gelijkwaardigheid.

16.2 Hoe maakt de (gewezen) deelnemer zijn keuzes kenbaar?

Als de deelnemer gebruik wil maken van de mogelijkheid om zijn pensioen te vervroegen zoals bedoeld in artikel 17 en 18, informeert hij de werkgever schriftelijk uiterlijk zes maanden voor de gewenste ingangsdatum van het ouderdomspensioen.

Als de gewezen deelnemer gebruik wil maken van de mogelijkheid om zijn pensioen te vervroegen zoals bedoeld in artikel 17 en 18, informeert hij het Pensioenfonds schriftelijk uiterlijk drie maanden voor de gewenste ingangsdatum van het ouderdomspensioen.

De (gewezen) deelnemer wordt voorafgaand aan pensionering geïnformeerd over de overige keuzemogelijkheden. Indien de (gewezen) deelnemer hier gebruik van wil maken, informeert hij het Pensioenfonds schriftelijk uiterlijk drie maanden voor de gewenste ingangsdatum van zijn pensioen.

16.3 Kunnen gemaakte keuzes worden gewijzigd?

Als de (gewezen) deelnemer eenmaal gebruik heeft gemaakt van een keuzemogelijkheid binnen dit pensioenreglement, dan is deze keuze onherroepelijk. De (gewezen) deelnemer kan dus niet terugkomen op een eerder gemaakte keuze.

Artikel 17 Vervroegen van het volledige ouderdomspensioen

17.1 Tot wanneer kan het ouderdomspensioen worden vervroegd?

De (gewezen) deelnemer kan, op zijn vroegst vanaf de eerste dag van de maand volgend op zijn 57e verjaardag, het ouderdomspensioen eerder dan de pensioendatum laten ingaan als hij op dat moment stopt met werken.

17.2 Kan een volledig arbeidsongeschikte het ouderdomspensioen vervroegen?

Iemand die volledig arbeidsongeschikt is en recht heeft op pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid zoals bedoeld in artikel 13, kan het ouderdomspensioen uitsluitend vervroegen tot de eerste dag van de maand volgend op de dag waarop diegene de AOW-gerechtigde leeftijd bereikt.

17.3 Wat is de basis voor de berekening van vervroegd pensioen?

Het pensioen dat eerder dan de pensioendatum ingaat, wordt berekend op basis van de hoogte van de aanspraak die op de vervroegde ingangsdatum is opgebouwd.

Artikel 18 Deeltijdpensioen

18.1 Tot wanneer kan het ouderdomspensioen gedeeltelijk worden vervroegd?

Als de deelnemer en de werkgever dit schriftelijk overeenkomen, kan het ouderdomspensioen op zijn vroegst gedeeltelijk ingaan vanaf de eerste dag van de maand volgend op de 55e verjaardag van de deelnemer. Gedeeltelijk met pensioen gaan is alleen toegestaan als de deelnemer een dienstverband bij de werkgever blijft vervullen dat ten minste gelijk is aan 50% van de arbeidsduur die hoort bij een voltijd dienstverband. De omvang van het deel van het ouderdomspensioen dat wordt vervroegd komt overeen met het percentage dat de deelnemer minder gaat werken.

Deze gedeeltelijke pensionering duurt maximaal twee jaar; daarna gaat het ouderdomspensioen volledig in. Het ouderdomspensioen gaat in ieder geval volledig in op de eerste dag van de maand volgend op de 67e verjaardag van de deelnemer.

Als de deelnemer het ouderdomspensioen gedeeltelijk vervroegt, geldt voor het vervroegde deel het bepaalde in artikel 17.3.

18.2 Wanneer kan het ouderdomspensioen niet gedeeltelijk worden vervroegd?

De gewezen deelnemer en de volledig arbeidsongeschikte met recht op pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid zoals bedoeld in artikel 13, kunnen niet kiezen voor vervroegen van een gedeelte van het ouderdomspensioen.

18.3 Wat gebeurt er met de pensioenopbouw bij gedeeltelijke vervroeging?

Bij gedeeltelijke vervroeging wordt de opbouw van het ouderdomspensioen en de verzekering voor arbeidsongeschiktheid voortgezet voor het deel dat niet vervroegd wordt. Daarbij wordt uitgegaan van een deeltijd dienstverband.

De opbouw en de verzekering van het partnerpensioen en het wezenpensioen wordt bij gedeeltelijke vervroeging voortgezet, waarbij de deelnemingsjaren na ingang van het deeltijdpensioen worden vermenigvuldigd met de in die periode geldende deeltijdfactor.

Artikel 19 Uitrusten van partnerpensioen in ouderdomspensioen

19.1 Wat is uitrusten van partnerpensioen in ouderdomspensioen?

De (gewezen) deelnemer kan ervoor kiezen om het volledige partnerpensioen om te zetten in een hoger recht op ouderdomspensioen. Het wezenpensioen komt niet voor uitrusten in aanmerking.

19.2 Op welk moment vindt uitrusten van partnerpensioen in ouderdomspensioen plaats?

De omzetting van partnerpensioen in hoger ouderdomspensioen vindt plaats op de dag dat het ouderdomspensioen volledig ingaat.

Als de (gewezen) deelnemer een partner heeft die in aanmerking zou komen voor partnerpensioen, vindt deze omzetting alleen plaats wanneer de partner hiermee schriftelijk heeft ingestemd. Deze

instemming moet op het keuzeformulier zijn opgenomen. Het keuzeformulier wordt alleen in behandeling genomen als het is voorzien van een door een notaris verstrekt waarmerk dat de handtekeningen van de (gewezen) deelnemer en van de partner op echtheid is gecontroleerd. De kosten voor het waarmerken van het keuzeformulier door een notaris komen voor rekening van het Pensioenfonds. Het Pensioenfonds kan een notaris aanwijzen.

De omzetting van partnerpensioen in een hogere aanspraak op ouderdomspensioen vindt automatisch plaats als de (gewezen) deelnemer geen partner heeft die voor het partnerpensioen in aanmerking komt.

19.3 Hoeveel partnerpensioen kan worden uitgeruild?

Het bijzonder partnerpensioen dat op grond van artikel 14 (scheiding) toekomt aan de gewezen partner van de (gewezen) deelnemer, komt niet voor uitruil in aanmerking.

Het is uitsluitend mogelijk om het gehele partnerpensioen uit te ruilen in ouderdomspensioen. Na uitruil is er geen partnerpensioen meer verzekerd.

Artikel 20 Uitrui van ouderdomspensioen in partnerpensioen

20.1 Wat is uitruil van ouderdomspensioen in partnerpensioen?

De (gewezen) deelnemer kan ervoor kiezen om een deel van de opgebouwde aanspraak op ouderdomspensioen om te zetten in een hogere aanspraak op partnerpensioen.

20.2 Op welk moment vindt uitruil van ouderdomspensioen in partnerpensioen plaats?

De omzetting van ouderdomspensioen in een hogere aanspraak op partnerpensioen kan plaatsvinden bij beëindiging van de deelneming en in het laatste jaar voor ingang van het ouderdomspensioen. De omzetting vindt plaats op de dag dat de deelnemer de deelneming beëindigt, respectievelijk op de dag dat het ouderdomspensioen volledig ingaat.

20.3 Hoeveel ouderdomspensioen kan worden uitgeruild?

Het totale partnerpensioen, met inbegrip van de eventuele aanspraak op bijzonder partnerpensioen zoals verkregen op grond van artikel 14.1, mag na de omzetting niet hoger worden dan 70% van de resterende aanspraak op ouderdomspensioen op de pensioendatum.

Het ouderdomspensioen waarop de ex-partner van de (gewezen) deelnemer recht heeft conform artikel 14.4 komt niet voor uitruil in aanmerking.

Artikel 21 Hoog-laagregeling

21.1 Wat is de hoog-laagregeling?

De (gewezen) deelnemer heeft eenmalig de mogelijkheid om te kiezen voor een ouderdomspensioen waarvan de uitkeringen gedurende een bepaalde periode hoger zijn dan de uitkeringen na afloop van die periode.

21.2 Wanneer gaat de hoog-laagregeling in?

De hoog-laagregeling gaat in op de dag dat het ouderdomspensioen volledig ingaat. Dit geldt ook voor de deelnemer die gebruik maakt van de mogelijkheid van deeltijdpensionering als beschreven in artikel 18.

21.3 Hoe lang kan de eerste uitkeringsperiode zijn?

Voor de toepassing van artikel 21.4a loopt de eerste periode naar keuze:

- a) vijf jaar na de volledige pensionering;
- b) tien jaar na de volledige pensionering.

Voor de toepassing van artikel 21.4b loopt de eerste periode vanaf de ingangsdatum van het ouderdomspensioen tot de eerste dag van de maand volgend op de dag waarop de (gewezen) deelnemer de AOW-gerechtigde leeftijd bereikt.

21.4a Wat is de verhouding tussen de hoge en de lage uitkering?

De hoogte van het ouderdomspensioen kan bij toepassing van artikel 21.3 uitsluitend zodanig worden gevarieerd dat het laagste jaarlijkse ouderdomspensioen de resterende periode 75 procent bedraagt van de hoogste uitkering.

21.4b Is er een extra hoge uitkering mogelijk voor de AOW-gerechtigde leeftijd in verband met het ontbreken van de AOW?

Als de deelnemer ervoor kiest om het ouderdomspensioen te laten ingaan vóór de AOW-gerechtigde leeftijd, dan kan hij kiezen voor een extra hoge uitkering in de periode tussen de vervroegde ingangsdatum van het pensioen en zijn AOW-gerechtigde leeftijd. De extra verhoging bestaat naar de keuze van de deelnemer uit een bedrag ter grootte van één- of tweemaal de AOW-uitkering voor een gehuwde, inclusief vakantie-uitkering en exclusief toeslagen. De hoogte ervan staat vermeld in Bijlage 4. De flexibiliseringsfactoren voor AOW-overbrugging staan vermeld in Bijlage 2.

21.5 Wat zijn de gevolgen van de hoog-laagregeling voor het partner- en wezenpensioen?

De hoogte van het partnerpensioen en het wezenpensioen bij overlijden van de gepensioneerde blijven bij toepassing van de hoog-laagregeling ongewijzigd.

Hoofdstuk 6. MET PENSIOEN

Artikel 22 Pensioenuitkering

22.1 Hoe wordt het pensioen uitgekeerd?

Alle pensioenen die uit deze pensioenregeling voortvloeien, worden in euro's uitgekeerd in maandelijkse termijnen, uiterlijk de 20e dag van iedere maand.

Het Pensioenfonds is bevoegd de uitkering van het pensioen afhankelijk te stellen van een bewijs van in leven zijn.

De pensioenen worden uitgekeerd aan de pensioengerechtigden, met uitzondering van het wezenpensioen van het kind dat minderjarig is. Deze uitkering wordt aan de wettelijke vertegenwoordiger(s) van het kind uitbetaald.

De pensioenen worden uitgekeerd onder aftrek van de wettelijk opgelegde inhoudingen.

22.2 Maximering

Het jaarlijks ouderdomspensioen vóór uitruil van het partnerpensioen als bedoeld in artikel 19 kan niet meer bedragen dan het pensioengevend salaris op de pensioendatum of de eerdere datum waarop het ouderdomspensioen ingaat, verminderd met het op de pensioendatum of de eerdere datum waarop het ouderdomspensioen ingaat geldende jaarlijks pensioen ter grootte van éénmaal de AOW-uitkering voor een gehuwde, inclusief vakantie-uitkering zoals omschreven in artikel 18a van de *Wet op de loonbelasting 1964*. Een en ander met dien verstande dat de hoogte van het jaarlijks ouderdomspensioen dat wordt getoetst wordt bepaald met uitsluiting van de bedragen die op grond van artikel 18d van de *Wet op de loonbelasting 1964* buiten beschouwing mogen blijven.

Indien de (gewezen) deelnemer gedurende het deelnemerschap in deeltijd heeft gewerkt, wordt het maximale ouderdomspensioen evenredig met de gewogen gemiddelde deeltijdfactor over de gehele periode van deelnemerschap verlaagd.

22.3 In hoeverre blijven pensioenrechten van pensioengerechtigden en pensioenaanspraken van gewezen deelnemers waardevast?

Op de pensioenrechten van pensioengerechtigden en pensioenaanspraken van gewezen deelnemers en gewezen partners kan jaarlijks per 1 januari toeslag worden verleend van maximaal 90% van de stijging van het Consumentenprijsindexcijfer 'Alle huishoudens, afgeleid' van september van het jaar voorafgaand aan het jaar waarin de toeslagverlening plaatsvindt ten opzichte van september van het daaraan voorafgaande jaar. Hierbij wordt uitgegaan van het Consumentenprijsindexcijfer alle huishoudens, afgeleid, zoals vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek.

De verhoging is maximaal gelijk aan de stijging van de lonen. Het Bestuur beslist evenwel jaarlijks in hoeverre pensioenrechten en pensioenaanspraken worden aangepast. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd. De toeslagverlening wordt uit aanvullende premie van de Toegetreden Ondernemingen gefinancierd.

Toeslagverlening vindt pas plaats nadat de aanvullende premie door de Toegetreden Ondernemingen is voldaan. In ieder geval wordt het beleid vastgesteld conform het bepaalde bij en krachtens de Pensioenwet.

Als de Toegetreden Ondernemingen in enig jaar een extra aanvullende premie voor toeslagverlening hebben betaald, kan het Bestuur in dat jaar besluiten tot een incidentele toeslagverlening.

22.4 Op welke pensioenen wordt toeslagen verleend?

Op de volgende pensioenaanspraken en pensioenrechten wordt toeslag verleend zoals omschreven in lid 22.3:

- a) de aanspraak op ouderdomspensioen van de gewezen deelnemer;
- b) de aanspraak op partnerpensioen ten behoeve van de partner van de gewezen deelnemer of gepensioneerde;
- c) de aanspraken op wezenpensioen ten behoeve van de kinderen van de gewezen deelnemer of gepensioneerde;
- d) de ingegane ouderdomspensioenen;
- e) de ingegane partnerpensioenen en de ingegane aanvullend partnerpensioenen;
- f) de ingegane wezenpensioenen;
- g) de ingegane arbeidsongeschiktheidspensioenen;
- h) de aanspraak op bijzonder partnerpensioen zoals bedoeld in artikel 14.1;
- i) de aanspraak op extra pensioen zoals bedoeld in artikel 11.2;
- j) het verevend ouderdomspensioen zoals bedoeld in artikel 14.4
- k) de eigen aanspraak op ouderdomspensioen van de gewezen partner zoals bedoeld in artikel 14.6.

Voor de toepassing van dit lid worden onder gewezen deelnemer niet verstaan de gewezen deelnemers met pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid zoals bedoeld in artikel 13.

De hierboven bedoelde toeslag op het verevend ouderdomspensioen van de gewezen partner wordt verrekend met het ouderdomspensioen van de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde waarvan het verevend ouderdomspensioen is afgeleid.

22.5 Wijziging toeslagbeleid

Indien op enig moment het toeslagbeleid zoals vastgelegd in dit artikel 22.3 wijzigt, zullen deze wijzigingen ook van toepassing zijn voor de gewezen deelnemer, gewezen partner en de pensioengerechtigden.

Hoofdstuk 7. OVERGANGSBEPALINGEN

Artikel 23 Overgangsbepalingen

23.1 Voor wie gelden de overgangsbepalingen per 1 januari 2015?

De overgangsbepalingen van lid 2 geldt voor deelnemers, die op 31 december 2014 deelnemer waren aan Pensioenreglement C en op 1 januari 2015 een arbeidsovereenkomst met de werkgever hebben.

23.2 Wat houden de overgangsbepalingen in?

De tot en met 31 december 2014 op basis van Pensioenreglement C opgebouwde aanspraken op ouderdomspensioen, partnerpensioen en wezenpensioen, met inbegrip van de aanspraken zoals die zijn verkregen op grond van de overgangsbepalingen in artikel 24 van Pensioenreglement C, worden per 1 januari 2015 nominaal omgezet in pensioenaanspraken op grond van het onderhavige pensioenreglement.

23.3 Lopende uitkeringen van aanvullend partnerpensioen en arbeidsongeschiktheidspensioen

Op uitkeringen van tijdelijk partnerpensioen die zijn ingegaan voor 1 januari 2014 is artikel 8.4 van toepassing. Op uitkeringen van arbeidsongeschiktheidspensioen die zijn ingegaan voor 1 januari 2014 is artikel 10.4 van toepassing.

23.4 Lopende pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid

Voor gewezen deelnemers voor wie de pensioenopbouw wegens arbeidsongeschiktheid reeds voor 1 januari 2014 is aangevangen geldt met ingang van 1 januari 2015 dit Pensioenreglement D, met dien verstande dat het opbouwpercentage voor het ouderdomspensioen actuariael neutraal herrekend wordt naar een pensioenrichtleeftijd van 65 jaar.

Hoofdstuk 8. ONVOORZIENE GEVALLEN EN OVERIG

Artikel 24 Recht op wijziging van de pensioenovereenkomst of verlaging van de premiebetaling door de werkgever

24.1 Wanneer kan de pensioenovereenkomst gewijzigd worden?

In het arbeidsvoorwaardenoverleg tussen de Toegetreden Ondernemingen en de ondernemingsraad van die ondernemingen kan de pensioenovereenkomst worden gewijzigd. Indien dit zich voordoet past het Bestuur zo nodig het pensioenreglement aan met inachtneming van de toepasselijke wettelijke regels.

De werkgever kan de pensioenovereenkomst zonder instemming van de werknemer wijzigen indien er sprake is van een zodanig zwaarwichtig belang van de werkgever dat het belang van de werknemer dat door de wijziging zou worden geschaad daarvoor naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid moet wijken. Van een ingrijpende wijziging van omstandigheden is bijvoorbeeld sprake als de werkgever komt te verkeren in de toestand van financieel onvermogen.

In geval van wijziging van de pensioenovereenkomst, hetzij met instemming van de werknemer hetzij zonder instemming van de werknemer zoals bedoeld in de voorgaande alinea, wijzigt het Bestuur van het Pensioenfonds het reglement, met inachtneming van de uitvoeringsovereenkomst, overeenkomstig de gewijzigde pensioenovereenkomst.

24.2 Wanneer heeft de werkgever recht de premiebetaling te verlagen of te beëindigen?

De werkgever behoudt zich het recht voor om de premiebetaling te verminderen of te beëindigen in geval van een ingrijpende wijziging van omstandigheden. Wordt van dit recht gebruik gemaakt, dan zullen de nog op te bouwen pensioenaanspraken aan de gewijzigde omstandigheden worden aangepast. Reeds opgebouwde pensioenaanspraken blijven gehandhaafd.

Van ingrijpende wijziging van de omstandigheden is onder meer sprake als:

- op enig moment de wettelijke basisvoorzieningen ter verzorging van de deelnemer bij arbeidsongeschiktheid, ouderdom en/of ter verzorging van de nabestaanden van de deelnemer structureel worden gewijzigd. Het gaat hierbij niet om reguliere periodieke aanpassingen van de wettelijke regelingen, zoals indexeringen;
- de werkgever op grond van de Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds 2000 verplicht wordt deel te nemen in een bedrijfstakpensioenfonds;
- de werkgever komt te verkeren in een toestand van financieel onvermogen.

24.3 Welke voorwaarden gelden voor wijziging van de pensioenovereenkomst en verlaging of beëindiging van premiebetaling?

- Een vermindering of beëindiging van de premiebetaling door de werkgever of aanpassing van de pensioenovereenkomst kan uitsluitend leiden tot een vermindering van de pensioenaanspraken die nog moeten worden opgebouwd na het moment van vermindering of beëindiging van de premiebetaling.
- Als de werkgever voornemens is om gebruik te maken van het recht om de premiebetaling te verminderen of van het recht de pensioenovereenkomst aan te passen, is hij verplicht om dit onmiddellijk kenbaar te maken aan de deelnemers en aan het Pensioenfonds.

24.4 Kunnen bestaande pensioenaanspraken en -rechten worden verminderd?

Het Pensioenfonds kan verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten uitsluitend verminderen indien:

- a) de technische voorzieningen en het minimaal vereist eigen vermogen niet meer volledig door waarden zijn gedekt;
- b) het Pensioenfonds niet in staat is binnen een redelijke termijn de technische voorzieningen en het minimaal vereist eigen vermogen door waarden te dekken zonder dat de belangen van deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden, andere aanspraakgerechtigden of de werkgever onevenredig worden geschaad; en
- c) alle overige beschikbare sturingsmiddelen, met uitzondering van het beleggingsbeleid, zijn ingezet zoals uitgewerkt in het kortetermijnherstelplan, bedoeld in artikel 140 van de *Pensioenwet*.

Het Pensioenfonds informeert de deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en de werkgever schriftelijk over het besluit tot vermindering van pensioenaanspraken en pensioenrechten.

De vermindering, bedoeld in dit lid, kan op zijn vroegst een maand nadat de deelnemers, gewezen deelnemers, gepensioneerden, werkgever en toezichthouder hierover geïnformeerd zijn, worden gerealiseerd.

Artikel 25 Afkoop, vervreemding enz.

Behalve de in dit reglement en de *Pensioenwet* genoemde gevallen kunnen de pensioenaanspraken en pensioenrechten niet worden afgekocht, vervreemd of prijsgegeven en evenmin formeel of feitelijk tot voorwerp van zekerheid dienen.

Artikel 26 Klachten en geschillen

Wanneer een deelnemer, gewezen deelnemer, pensioengerechtigde of andere belanghebbende van mening is dat het Pensioenfonds tekort geschoten is in de bejegening of de uitvoering van zijn taken, kan hij dit door middel van een klacht onder de aandacht van het Pensioenfonds brengen. De hierbij te volgen procedure is beschreven in de klachten- en geschillenregeling van Stichting Pensioenfonds Protector.

Artikel 27 Bijzondere gevallen en hardheid

27.1 Kan het Bestuur afwijken van het bepaalde in dit reglement?

In bijzondere gevallen kan het Bestuur afwijken van het bepaalde in dit pensioenreglement.

27.2 Onvoorziene gevallen

In alle gevallen waarin dit pensioenreglement niet voorziet, beslist het Bestuur.

27.3 Hardheidsclausule

Indien de toepassing van dit reglement in een bepaald, niet van algemene aard zijnd, geval aanleiding zou geven tot bijzondere hardheid, is het Bestuur bevoegd daarvan in zoverre af te wijken, dat aansluiting wordt gevonden bij de gedachten, die aan de opzet en het doel van de stichting ten grondslag liggen.

Artikel 28 Wijziging van het pensioenreglement

Het bestuur kan besluiten dat wijzigingen in het pensioenreglement eveneens van toepassing zijn op gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en gewezen deelnemers voor wie de pensioenopbouw wordt voortgezet vanwege arbeidsongeschiktheid. Een dergelijk besluit kan er niet toe leiden dat opgebouwde aanspraken worden aangetast, behoudens het bepaalde in artikel 24.4. In ieder geval gelden voor eenieder de dan geldende ruil- en afkoopvoeten bij ingang van het pensioen (zie Bijlage 2).

Artikel 29 Inwerkingtreding en wijziging van het reglement

Dit reglement is in werking getreden op 1 januari 2015 en vervangt vanaf die datum Pensioenreglement C voor de deelnemers die op 31 december 2014 en op 1 januari 2015 een arbeidsovereenkomst hadden met de werkgever.

Met ingang van 1 juli 2015 zijn artikel 9.4 (wanneer begint en eindigt het wezenpensioen) en artikel 22.2 (maximering) gewijzigd om aan te sluiten bij veranderingen in de wet.

Na iedere wijziging van de pensioenregeling stelt het Bestuur op verzoek van de Toegetroeden Ondernemingen een nieuw reglement vast, in overeenstemming met het daartoe bepaalde in de uitvoeringsovereenkomst.

Getekend te Breda,

A.J. van der Linden
Voorzitter

P. Mertens
Vice voorzitter

Bijlage 1. BEGRIPSOMSCHRIJVINGEN

In dit reglement wordt verstaan onder:

Afkoop

Omzetting van de pensioenaanspraak of het pensioenrecht in een geldsom (de afkoopsom). Met de uitbetaling van die geldsom koopt het Pensioenfonds de verplichting tot het doen van pensioenuitkeringen af.

Anw-uitkering

De nabestaandenuitkering als bedoeld in artikel 17 lid 1 van de *Algemene nabestaandenwet*.

AOW

Uitkering die iedere Nederlandse ingezetene vanaf de dag waarop hij uitkeringsgerechtigd wordt, maandelijks op grond van de *Algemene Ouderdomswet (AOW)* ontvangt.

Arbeidsongeschiktheid

Arbeidsongeschiktheid in de zin van de *WAO* of de *WIA* voor zover ontstaan tijdens het dienstverband met de werkgever.

Bestuur

Het Bestuur van het Pensioenfonds.

Collectieve actuariële gelijkwaardigheid

Van collectief actuariel gelijkwaardig is sprake als bij uitruil, vervroeging e.d. de ruilvoet op collectief niveau, dus binnen het gehele deelnemersbestand, leidt tot gelijkwaardigheid tussen de pensioenaanspraken die worden uitgeruild of vervroegd en de pensioenaanspraken die daarvoor worden teruggekregen.

Deelnemer

De werknemer die volgens de bepalingen van dit reglement aan de pensioenregeling deelneemt.

Deeltijdfactor

De deeltijdfactor wordt vastgesteld door het in de arbeidsovereenkomst overeen gekomen aantal arbeidsuren te delen door het aantal uren dat bij de werkgever geldt voor werknemers met een voltijd dienstverband.

Gepensioneerde

Pensioengerechtigde voor wie het ouderdomspensioen is ingegaan.

Geregistreeerde partner

De man of vrouw die als partner van de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde is geregistreerd in de registers van de burgerlijke stand op grond van artikel 1:80a BW.

Gewezen deelnemer

Persoon van wie de deelneming aan de pensioenregeling is beëindigd wegens beëindiging van de arbeidsovereenkomst met de werkgever en die bij beëindiging van de deelneming aanspraken op pensioen heeft behouden tegenover het Pensioenfonds, maar nog geen gepensioneerde is.

Gewezen partner

1. De persoon van wie het huwelijk met de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde is beëindigd door echtscheiding of door ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed;
2. De persoon van wie het geregistreerde partnerschap met de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde is beëindigd anders dan door overlijden of vermissing of een aansluitend huwelijk tussen dezelfde partners;
3. De persoon die als ongehuwd samenwonende partner van de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde was aan te merken en waarvan de gezamenlijke huishouding (zoals bedoeld in artikel 14.7) is beëindigd;
4. In geval van pensioenverevening op grond van artikel 14.4, in aanvulling op het onder 1. en 2. bepaalde: de persoon die gescheiden is van tafel en bed van de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde.

Hoog-laagregeling

Mogelijkheid om te kiezen voor een ouderdomspensioen dat, naar keuze gedurende vijf of tien jaar, hoger of lager is dan de daaropvolgende periode. De lage uitkering bedraagt 75 procent van de hoge uitkering.

IVA

Inkomensvoorziening volledig arbeidsongeschikten als bedoeld in de *WIA*.

Levenslooploon

Het loon dat de deelnemer geniet uit een levensloopregeling zoals bedoeld in artikel 19g van de Wet op de loonbelasting 1964, zoals dat artikel op 31 december 2011 luidde.

Middeloonregeling

Pensioenregeling waarbij het over ieder jaar van deelneming op te bouwen pensioen wordt berekend over de in dat jaar geldende pensioengrondslag. Het te bereiken ouderdomspensioen is gelijk aan de som van het jaarlijks op te bouwen pensioen, met inbegrip van de daarop verleende toeslagen.

Pensioenreglement C

Het pensioenreglement van het Pensioenfonds zoals dat luidde van 1 januari 2014 tot 31 december 2014.

Ouderdomspensioen

Maandelijkse uitkering die de deelnemer vanaf de pensioendatum tot zijn overlijden ontvangt.

Partnerpensioen

Maandelijkse uitkering aan de partner van de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde die wordt uitgekeerd na het overlijden van de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde.

Pensioenaanspraak

Het recht op een nog niet ingegaan pensioen, met uitzondering van de toeslagverlening.

Pensioendatum

Datum waarop het ouderdomspensioen standaard ingaat; de eerste dag van de maand volgend op de maand waarin de (gewezen) deelnemer de 67-jarige leeftijd bereikt.

Pensioenfonds

Stichting Pensioenfonds "Protector", gevestigd te Breda.

Pensioengerechtigde

Persoon voor wie op grond van dit pensioenreglement een pensioen is ingegaan.

Pensioenovereenkomst

Hetgeen tussen werkgever en werknemer is overeengekomen betreffende pensioen.

Pensioenrecht

Het recht op een ingegaan pensioen, met uitzondering van de toeslagverlening.

Premie

De in geld uitgedrukte periodiek vastgestelde structurele prestatie die verschuldigd is aan het Pensioenfonds en die is bestemd voor de verzekering van pensioen en de daaraan verbonden kosten.

Statuten

De statuten van het Pensioenfonds.

Stijging van de lonen

De algemene loonstijging bij de werkgever in het voorafgaande kalenderjaar.

Stijging van het Consumentenprijsindexcijfer 'Alle huishoudens'

De procentuele toename van het Consumentenprijsindexcijfer 'Alle huishoudens' van september van het jaar voorafgaand aan het jaar waarin de toeslagverlening plaatsvindt ten opzichte van september van het daaraan voorafgaande jaar. Hierbij wordt uitgegaan van het Consumentenprijsindexcijfer alle huishoudens, zoals vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Stijging van het Consumentenprijsindexcijfer 'Alle huishoudens, afgeleid'

De procentuele toename van het Consumentenprijsindexcijfer 'Alle huishoudens, afgeleid' van september van het jaar voorafgaand aan het jaar waarin de toeslagverlening plaatsvindt ten opzichte van september van het daaraan voorafgaande jaar. Hierbij wordt uitgegaan van het Consumentenprijsindexcijfer alle huishoudens, afgeleid, zoals vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Toegetreden Onderneming

Een onderneming als bedoeld in artikel 4 van de statuten van het Pensioenfonds.

Uitvoeringsovereenkomst

De overeenkomst tussen de werkgever en de pensioenuitvoerder, zoals bedoeld in hoofdstuk 3 van de *Pensioenwet*.

Verzekering op risicobasis

Een verzekering die een uitkering verstrekt indien de verzekerde gebeurtenis plaatsvindt in een tijdvak waarin voor de betreffende verzekering een premie wordt betaald. Er wordt geen waarde opgebouwd die bij beëindiging van de verzekering behouden blijft. Bij het intreden van de gebeurtenis na afloop van het tijdvak waarin premie is betaald, vindt geen uitkering plaats.

Waardeaangroei

Onder waardeaangroei van de pensioenaanspraken wordt verstaan de op een kalenderjaar betrekking hebbende toename van de pensioenaanspraken, vanwege een toeneming van de diensttijd.

WAO

Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering.

Werkgever

Een Toegetreden Onderneming.

Werknemer

Degene die met de werkgever een arbeidsovereenkomst in de zin van artikel 7:610 van het *Burgerlijk Wetboek* heeft gesloten.

Wettelijk afkoopbedrag

Het in artikel 66 lid 1 van de *Pensioenwet* bepaalde bedrag. Dit bedrag is opgenomen in Bijlage 4.

Wezenpensioen

Maandelijks uitkering die de kinderen van de (gewezen) deelnemer of de gepensioneerde ontvangen na het overlijden van deze (gewezen) deelnemer of de gepensioneerde.

WIA

Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen.

WGA

Werkhervatting gedeeltelijk arbeidsongeschikten als bedoeld in de *WIA*.

Bijlage 2. RUIL- EN AFKOOPVOETEN

1. Algemene bepalingen

In deze bijlage zijn alle ruilvoeten opgenomen die van toepassing zijn bij gebruikmaking van de keuzemogelijkheden bij pensionering uit hoofdstuk 5. Ook staan de afkoopvoeten in deze bijlage vermeld. De ruil- en afkoopvoeten gelden per 1 januari 2015 en zijn geldig tot en met 31 december 2019. Ieder vijf jaar beoordeelt het Bestuur, gehoord de raadgevende actuaris, of deze ruil- en afkoopvoeten aanpassing behoeven, tenzij het Bestuur een eerdere wijziging wenselijk acht.

De ruil- en afkoopvoeten zijn voor mannen en vrouwen gelijk en zijn vastgesteld op basis van collectieve actuariële gelijkwaardigheid.

De bepaling van de leeftijd gebeurt in maanden nauwkeurig waarbij wordt verondersteld dat de verzekerde is geboren op de eerste dag van de maand volgend op die waarin de geboortedatum valt. De ruil- en afkoopvoeten zijn vermeld voor gehele leeftijden. Bij een tussenliggende leeftijd wordt lineair geïnterpoleerd tussen de omliggende ruil- en afkoopvoeten.

Voor de toepassing van de ruilvoeten behorende bij de keuzemogelijkheden bij pensionering wordt de volgende volgorde aangehouden:

1. uitruil
2. vervroeging
3. hoog-laag

2. Keuzemogelijkheden bij pensionering

a. Vervroegen van het ouderdomspensioen

In onderstaande tabel staat het percentage waarmee het opgebouwde ouderdomspensioen wordt verminderd, als de (gewezen) deelnemer het pensioen wil vervroegen.

Leeftijd (gewezen) deelnemer	67	66	65	64	63	62	61	60	59	58	57	56	55
Actuariële reductie in %	0,00	6,2	11,8	17,1	22,0	26,5	30,6	34,4	37,9	41,2	44,2	46,9	49,5

Voorbeeld

Als de (gewezen) deelnemer besluit om op 64-jarige leeftijd met pensioen te gaan, dan bedraagt zijn ouderdomspensioen ($100\% - 17,10\% =$) $82,90\%$ van het opgebouwde ouderdomspensioen. Dus was het opgebouwde ouderdomspensioen op 64-jarige leeftijd € 10.000,-, dan wordt vanaf 64-jarige leeftijd levenslang € 8.290,- uitgekeerd.

b. Uitrusten van partnerpensioen in ouderdomspensioen

De ruilvoet op de pensioendatum bedraagt 0,242.

Voor elke € 1.000,- partnerpensioen die uitgeruild wordt, wordt € 242,- aan ouderdomspensioen verkregen.

Voorbeeld

Een deelnemer wil op de pensioendatum (67-jarige leeftijd) zijn partnerpensioen uitruilen voor ouderdompensioen. Stel dat de deelnemer op de pensioendatum recht heeft op een ouderdompensioen van € 10.000,- en een partnerpensioen van € 4.000,-. Uitrui van het partnerpensioen levert dan $4 \times € 242 = € 968$ aan ouderdompensioen op. Na uitruil geldt een ouderdompensioen van € 10.968 en geen partnerpensioen.

Leeftijd (gewezen) deelnemer	67	66	65	64	63	62	61	60	59	58	57	56	55
Ruilvoet	0,242	0,232	0,221	0,211	0,201	0,192	0,183	0,175	0,167	0,159	0,152	0,145	0,138

c. Uitrusten van ouderdompensioen in partnerpensioen

Uitrusten van ouderdompensioen in direct ingaand partnerpensioen kan plaatsvinden bij beëindiging van de deelneming en bij ingang van het ouderdompensioen. Hoeveel partnerpensioen kan worden verkregen door uitruil van ouderdompensioen is te berekenen met onderstaande tabel.

Partnerpensioen dat wordt verkregen bij de uitruil van €1,- aan ouderdompensioen

Leeftijd bij uitruil	Direct ingaand partnerpensioen	Leeftijd bij uitruil	Direct ingaand partnerpensioen	Leeftijd bij uitruil	Direct ingaand partnerpensioen
18	4,578	35	4,046	52	3,652
19	4,531	36	4,019	53	3,647
20	4,488	37	3,992	54	3,646
21	4,448	38	3,964	55	3,649
22	4,411	39	3,936	56	3,658
23	4,377	40	3,907	57	3,672
24	4,347	41	3,879	58	3,691
25	4,318	42	3,851	59	3,716
26	4,290	43	3,824	60	3,746
27	4,263	44	3,797	61	3,783
28	4,235	45	3,772	62	3,826
29	4,208	46	3,749	63	3,874
30	4,181	47	3,726	64	3,928
31	4,154	48	3,706	65	3,987
32	4,127	49	3,689	66	4,051
33	4,100	50	3,673	67	4,130
34	4,073	51	3,661		

Voorbeeld

Een deelnemer gaat met 64 jaar met pensioen. Hij heeft een ouderdompensioen van € 35.000,- per jaar opgebouwd. Hij wil € 1.000,- per jaar omzetten naar een direct ingaand partnerpensioen. Hij krijgt dan $€ 1.000,- \times 3,928 = € 3.928,-$ per jaar extra direct ingaand partnerpensioen. Zijn ouderdompensioen wordt $(€ 35.000 - € 1000) \times 0,829 = € 28.186,-$ per jaar. Dit bedrag is actuariel gereduceerd volgens tabel 2a.

d. Hoog-laagregeling

Het ouderdomspensioen kan in plaats van het oorspronkelijke (gelijkblijvende) ouderdomspensioen ook via hoog-laagregeling uitgekeerd worden. Dit wil zeggen dat gedurende een bepaalde periode een hoge uitkering wordt uitgekeerd en vervolgens levenslang een lagere uitkering. Er zijn drie mogelijkheden:

- 1) de hoge uitkering wordt 5 jaar uitgekeerd;
- 2) de hoge uitkering wordt 10 jaar uitgekeerd;
- 3) een extra hoge uitkering tot de AOW-gerechtigde leeftijd en daarna de lage uitkering.

1) Hoge uitkering gedurende 5 jaar

De lage uitkering bedraagt 75% van de hoge uitkering. In onderstaande tabel staat de ruilvoet hoge respectievelijk lage uitkering van de oorspronkelijke gelijkblijvende uitkering van het ouderdomspensioen. Deze ruilvoet is van toepassing ongeacht wanneer het ouderdomspensioen ingaat.

Ouderdomspensioen dat wordt verkregen bij de omzetting van €1,- ouderdomspensioen

	Hoog	Laag
Ruilvoet voor omzetting van €1,- oorspronkelijk ouderdomspensioen	1,210	0,908

Voorbeeld

De (gewezen) deelnemer besluit om gedurende 5 jaar een hoge uitkering te ontvangen en vervolgens een levenslange lage uitkering. Zijn oorspronkelijke ouderdomspensioen bedraagt levenslang €10.000,-. Met de hoog-laag regeling bedraagt de hoge uitkering €10.000 x 1,210 = €12.100,- en de lage uitkering €10.000 x 0,908 = €9.080,-. Het partnerpensioen wordt niet aangepast.

2) Hoge uitkering gedurende 10 jaar

De lage uitkering bedraagt 75% van de hoge uitkering. In onderstaande tabel staat de ruilvoet hoge respectievelijk lage uitkering van de oorspronkelijke gelijkblijvende uitkering van het ouderdomspensioen. Deze ruilvoet is van toepassing ongeacht wanneer het ouderdomspensioen ingaat.

Ouderdomspensioen dat wordt verkregen bij de omzetting van €1,- ouderdomspensioen

	Hoog	Laag
Ruilvoet voor omzetting van €1,- oorspronkelijk ouderdomspensioen	1,124	0,843

Voorbeeld

De (gewezen) deelnemer besluit om gedurende 10 jaar een hoge uitkering te ontvangen en vervolgens een levenslange lage uitkering. Zijn oorspronkelijke ouderdomspensioen bedraagt levenslang € 10.000,-. Met de hoog-laagregeling bedraagt de hoge uitkering €10.000 x 1,124 = €11.240,- en de lage uitkering €10.000 x 0,843 = €8.430,-. De pensioengerechtigde ontvangt 10 jaar lang €11.240,- en daarna levenslang €8.430,-. Het partnerpensioen wordt niet aangepast.

3) Extra hoge uitkering tot AOW-gerechtigde leeftijd

De extra hoge uitkering is een vast bedrag en staat vermeld in Bijlage 4. In onderstaande tabel staan de ruilvoeten voor omzetting van €1,- uitgesteld ouderdomspensioen vanaf de pensioendatum (67 jaar) in tijdelijk ouderdomspensioen tot AOW-gerechtigde leeftijd.

Tijdelijk ouderdomspensioen dat wordt verkregen bij de uitruil van €1,- aan ouderdomspensioen

Jaren	65	65,5	66	66,5	67
57	1,533	1,455	1,383	1,321	1,264
58	1,784	1,678	1,583	1,502	1,429
59	2,122	1,973	1,843	1,733	1,636
60	2,599	2,379	2,193	2,039	1,905
61	3,321	2,970	2,686	2,459	2,267
62	4,534	3,907	3,433	3,071	2,777
63	6,972	5,605	4,686	4,039	3,549
64	14,302	9,581	7,204	5,792	4,843
65	0	29,536	14,768	9,896	7,441
66	0	0	0	30,486	15,243

Voorbeeld

Een (gewezen) deelnemer heeft €10.000,- aan ouderdomspensioen opgebouwd dat ingaat op 67 jaar. Stel dat de (gewezen) deelnemer besluit om op 65 jaar met pensioen te gaan. De (gewezen) deelnemer wenst een extra verhoogde uitkering te ontvangen tot zijn AOW-gerechtigde leeftijd van 67 jaar (ter overbrugging van de AOW). De (gewezen) deelnemer besluit €1.000 ouderdomspensioen uit te ruilen voor tijdelijk ouderdomspensioen.

De (gewezen) deelnemer ruilt €1.000,- ouderdomspensioen uit voor $€1000 \times 7,441 = €7.441,-$ tijdelijk ouderdomspensioen. Tot de AOW-gerechtigde leeftijd van 67 jaar wordt €7.441,- uitgekeerd. Van het opgebouwde ouderdomspensioen van €10.000,- wordt $(€10.000 - €1.000) \times 0,882 = €7.938,-$ vanaf 65 jaar uitgekeerd. Dit bedrag is actuariael gereduceerd volgens tabel 2a.

3. Afkoopvoet kleine pensioenen

a. Afkoop ouderdomspensioen en partnerpensioen

Als het Pensioenfonds besluit om het pensioen af te kopen op grond van artikel 7.11, 12.3b of 14.3 dan krijgt de rechthebbende in plaats van pensioen een afkoopsom. De hoogte van de afkoopsom is afhankelijk van de soort pensioenuitkering en is te berekenen met onderstaande tabel.

Afkoopvoet per € 1,- pensioen

Leef tijd	Ouderdoms-pensioen in-gaand op 67 jaar	Meeverzekerd Partner-pensioen	Ingegaan Partner-pensioen	Leeftijd	Ouderdoms-pensioen In-gaand op 67 jaar	Meeverze kerd Partner-pensioen	Ingegaan Partner-pensioen
18	3,4843	0,8147	30,0624	60	12,8644	3,6845	19,9814
19	3,6016	0,8506	29,9581	61	13,2815	3,7688	19,5461
20	3,7229	0,8875	29,8498	62	13,7146	3,8508	19,1004
21	3,8483	0,9254	29,7372	63	14,1617	3,9293	18,6421
22	3,9780	0,9644	29,6202	64	14,6214	4,0038	18,1720
23	4,1121	1,0045	29,4986	65	15,0910	4,0737	17,6926
24	4,2507	1,0455	29,3717	66	15,5662	4,1385	17,2015
25	4,3938	1,0878	29,2396	67	16,0466	4,1895	16,7001
26	4,5418	1,1315	29,1028	68	15,5249	4,2451	16,1876
27	4,6945	1,1768	28,9604	69	14,9967	4,2935	15,6675
28	4,8520	1,2241	28,8127	70	14,4611	4,3351	15,1381
29	5,0141	1,2730	28,6590	71	13,9174	4,3706	14,5986
30	5,1809	1,3237	28,4997	72	13,3699	4,3964	14,0525
31	5,3524	1,3764	28,3339	73	12,8180	4,4116	13,4982
32	5,5288	1,4309	28,1619	74	12,2625	4,4170	12,9377
33	5,7100	1,4873	27,9830	75	11,7051	4,4112	12,3718
34	5,8962	1,5459	27,7977	76	11,1473	4,3934	11,8027
35	6,0875	1,6064	27,6056	77	10,5908	4,3618	11,2303
36	6,2838	1,6690	27,4061	78	10,0388	4,3149	10,6586
37	6,4853	1,7341	27,1993	79	9,4915	4,2540	10,0878
38	6,6915	1,8018	26,9847	80	8,9491	4,1800	9,5190
39	6,9023	1,8719	26,7625	81	8,4172	4,0913	8,9585
40	7,1175	1,9442	26,5318	82	7,8987	3,9854	8,4082
41	7,3372	2,0189	26,2933	83	7,3911	3,8686	7,8686
42	7,5613	2,0958	26,0465	84	6,8993	3,7384	7,3418
43	7,7901	2,1748	25,7911	85	6,4237	3,5975	6,8300
44	8,0240	2,2558	25,5264	86	5,9664	3,4468	6,3358
45	8,2631	2,3386	25,2535	87	5,5327	3,2844	5,8651
46	8,5070	2,4233	24,9714	88	5,1215	3,1156	5,4191
47	8,7558	2,5098	24,6808	89	4,7331	2,9385	4,9923
48	9,0104	2,5971	24,3812	90	4,3718	2,7568	4,5933
49	9,2720	2,6860	24,0713	91	4,0330	2,5780	4,2203
50	9,5409	2,7760	23,7513	92	3,7159	2,3990	3,8703
51	9,8177	2,8672	23,4214	93	3,4225	2,2248	3,5462
52	10,1030	2,9586	23,0814	94	3,1522	2,0559	3,2481
53	10,3989	3,0507	22,7324	95	2,9044	1,8925	2,9759
54	10,7069	3,1430	22,3715	96	2,6784	1,7381	2,7297
55	11,0283	3,2357	22,0003	97	2,4733	1,5951	2,5102
56	11,3640	3,3274	21,6182	98	2,2901	1,4617	2,3146
57	11,7147	3,4187	21,2254	99	2,1288	1,3380	2,1429
58	12,0816	3,5086	20,8216	100	1,9908	1,2240	1,9961
59	12,4650	3,5970	20,4073				

Als het Pensioenfonds overgaat tot afkoop van kleine pensioenen van een gewezen deelnemer jonger dan 67 jaar, wordt in verband met de afkoop van het meeverzekerd wezenpensioen de afkoopsom voor het meeverzekerd partnerpensioen verhoogd met 5%. Bij afkoop van kleine pensioenen op de pensioendatum, is de afkoopsom van het meeverzekerd wezenpensioen nihil.

Voorbeeld

De afkoopsom is afhankelijk van de leeftijd van de deelnemer op het moment van afkoop. In plaats van de oorspronkelijke aanspraak op ouderdomspensioen op 67-jarige leeftijd krijgt de deelnemer een bedrag ineens. Voor de bepaling van de hoogte van dat bedrag, wordt de oorspronkelijke aanspraak vermenigvuldigd met de bij de leeftijd behorende afkoopvoet.

Stel dat op 50-jarige leeftijd het ouderdomspensioen van een gewezen deelnemer wordt afgekocht. Zijn aanspraak op ouderdomspensioen ingaande op 67-jarige leeftijd is € 100,- en zijn aanspraak op partnerpensioen is € 50,-. In plaats van deze pensioenaanspraken krijgt de deelnemer een bedrag ineens ter grootte van € 100 x 9,5409 + (€50 x 2,7760 x 1,05)= €1.099,83

b. Afkoop wezenpensioen

Als het Pensioenfonds besluit om het pensioen af te kopen op grond van artikel 9.11 dan krijgt de rechthebbende in plaats van pensioen een afkoopsom. De hoogte van de afkoopsom is te berekenen met onderstaande tabel.

Afkoopvoet per € 1,- pensioen

Leeftijd medeverzekerde	Ingegaan wezenpensioen	Leeftijd medeverzekerde	Ingegaan wezenpensioen
0	19,3531	14	11,3959
1	18,9248	15	10,6735
2	18,4472	16	9,9246
3	17,9536	17	9,1489
4	17,4440	18	8,3453
5	16,9186	19	7,5138
6	16,3778	20	6,6545
7	15,8213	21	5,7675
8	15,2481	22	4,8542
9	14,6565	23	3,9168
10	14,0458	24	2,9580
11	13,4157	25	1,9829
12	12,7654	26	0,9959
13	12,0929	27	0

Bijlage 3. EENMALIGE UITKERINGEN

1. Eenmalige uitkering aan de partner

De hoogte van de eenmalige uitkering waar de partner volgens artikel 7.8 recht op heeft, is gelijk aan driemaal de uitkomst van de volgende formule, mits de uitkomst positief is:

$$(\text{Pensioen} - W - Wz) \times \frac{W}{W + Wz}$$

Pensioen = het maandelijks uit te keren arbeidsongeschiktheidspensioen of ouderdomspensioen dat laatstelijk aan de pensioengerechtigde werd uitgekeerd
W = het maandelijks uit te keren partnerpensioen ten behoeve van de partner
Wz = het maandelijks uit te keren wezenpensioen aan alle daarvoor in aanmerking komende kinderen gezamenlijk

2. Eenmalige uitkering aan het kind

a. Eenmalige uitkering aan het kind bij overlijden van de gepensioneerde of de gewezen deelnemer met recht op arbeidsongeschiktheidspensioen

De hoogte van de eenmalige uitkering waar het kind volgens artikel 9.9 recht op heeft, is gelijk aan driemaal de uitkomst van de volgende formule, mits de uitkomst positief is:

$$(\text{Pensioen} - W - Wz) \times \frac{Ws}{W + Wz}$$

Pensioen = het maandelijks uit te keren arbeidsongeschiktheidspensioen of ouderdomspensioen dat laatstelijk aan de pensioengerechtigde werd uitgekeerd
W = het maandelijks uit te keren partnerpensioen ten behoeve van de partner
Wz = het maandelijks uit te keren wezenpensioen aan alle daarvoor in aanmerking komende kinderen gezamenlijk
Ws = het maandelijks uit te keren wezenpensioen aan één daarvoor in aanmerking komend kind

b. Eenmalige uitkering aan het kind bij overlijden van de pensioengerechtigde partner

De hoogte van de eenmalige uitkering waar het kind volgens artikel 9.10 recht op heeft, is gelijk aan driemaal de uitkomst van de volgende formule, mits de uitkomst positief is:

$$W \times \frac{Ws}{Wz}$$

waarin wordt voorgesteld door:

W: = het maandelijks uit te keren partnerpensioen ten behoeve van de partner
Wz: = het maandelijks uit te keren wezenpensioen aan alle daarvoor in aanmerking komende kinderen gezamenlijk
Ws: = het maandelijks uit te keren wezenpensioen aan één daarvoor in aanmerking komend kind

Bijlage 4.

JAARLIJKS TE WIJZIGEN BEDRAGEN

Artikel	Omschrijving	Vastgesteld per	Geldig tot	Bedrag
4.2	Bedrag art. 18ga Wet LB	1 januari 2015	1 januari 2016	€ 100.000
4.6	Franchise	1 januari 2015	1 januari 2016	€ 12.642
21.4b	Eenmaal de AOW-uitkering voor een gehuwde inclusief vakantie-uitkering	1 januari 2015	1 januari 2016	€ 9.477
21.4b	Tweemaal de AOW-uitkering voor een gehuwde inclusief vakantie-uitkering	1 januari 2015	1 januari 2016	€ 18.954
8.5a	Aanvullend partnerpensioen deelnemers	1 januari 2015	1 januari 2016	€ 7.429
8.5c	Aanvullend partnerpensioen gepensioneerden	1 januari 2015	1 januari 2016	€ 5.842
7.11, 9.11, 12.3b, 14.3, 14.4 en de begripsbepalingen	Wettelijk afkoopbedrag	1 januari 2015	1 januari 2016	€ 462,88